

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Stalking

Kateřina Ondřejková

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kateřina Ondřejková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Stalking

Název anglicky

Stalking

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je na základě rozboru platné právní úpravy vyhodnotit problematiku stalkingu z pohledu dostatečnosti právní úpravy, osoby pachatele, charakteristiky stalkingu, dopadů na oběti stalkingu, subjektů poskytujících pomoc obětem. V praktické části dojde k ověření teoretických poznatků v praxi.

Metodika

- shromáždění podkladů pro zpracování zadané práce
- prostudování podkladů teoretické části práce s využitím metody deskripce, analýzy relevantních právních textů
- shromažďování podkladů pro zpracování aplikační části práce
- vyhodnocení získaných dat, sumarizace výsledků a jejich zpracování za využití metody komparace a kompilace
- diskuze, závěr

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

stalking, stalker, oběť, cyberstalking, vyhrožování, obsese, sociální sítě, prevence

Doporučené zdroje informací

- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]. Praha: Grada, 2008. 53-110 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Forenzní psychologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86473-86-4.
- MULLEN, Paul E, PATHÉ, Michele a PURCELL, Rosemary. Stalkers and Their Victims Second Edition. New York: Cambridge University Press, 2009. ISBN-13 978-0-511-54408-8.
- SEKOT, Aleš. Úvod do sociální patologie. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5261-1.
- SPITZBERG, Brian H, CADIZ, Michelle. The media construction of stalking stereotypes. Journal of Criminal Justice and Popular Culture. 2002, 9(3), 128-149. ISSN 1070-8286.
- SÝKORA, Michal. Trestní postih cyberstalkingu. In: Kybernetická kriminalita. Praha: Karolinum, 2013, s. 95-104. ISSN 0323-0619.
- VARGOVÁ, Branislava, Dana POKORNÁ a Marie TOUFAROVÁ. Partnerské násilí. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-86131-76-4.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Tomáš Uzel

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 7. 1. 2020

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 8. 1. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Stalking“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23.03.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Tomáši Uzlovi za odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracování této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala mé sestře Anně za podporu během celého studia.

Stalking

Abstrakt

Bakalářská práce „Stalking“ se zabývá problematikou nebezpečného pronásledování v České republice. Cílem této bakalářské práce je na základě rozboru platné právní úpravy vyhodnotit problematiku stalkingu z různých pohledů.

Teoretická část práce se primárně věnuje obsahové analýze současné právní úpravy paragrafu týkajícího se nebezpečného pronásledování. Dále představuje pojmy jako stalking, osoba pachatele a oběť stalkingu. Na konci této části jsou představeny subjekty poskytující profesionální pomoc lidem, kteří se stali oběťmi tohoto trestného činu. Teoretický základ je zpracován na základě odborných publikací.

Ve vlastní práci dochází k ověření teoretických poznatků v praxi. Jsou vyhodnoceny statistiky stalkingu za období 2015–2019 na území České republiky. Navazující částí je anketní šetření, na jehož základě je zkoumána informovanost široké veřejnosti o stalkingu.

Následuje vyhodnocení získaných dat a jsou navržena možná opatření, která eventuálně povedou k efektivnějším způsobům, jak odstranit zjištěné nedostatky a zvýšit povědomí o stalkingu.

Klíčová slova: stalking, stalker, oběť, cyberstalking, vyhrožování, obsese, sociální sítě, prevence, obrana, strach

Stalking

Abstract

The bachelor thesis „Stalking“ deals with the issue of dangerous persecution in the Czech Republic. The aim of this bachelor thesis is to evaluate the issue of stalking from various points of view based on an analysis of the valid legislation.

The theoretical part of the thesis focuses primarily on the content analysis of the current legal regulation of the dangerous persecution section. It also introduces concepts such as stalking, the perpetrator and the victim of stalking. At the end of this section, there are introduced entities providing professional assistance to people who have been victims of this crime. The theoretical basis is based on specialized literature.

In my own work, the theoretical knowledge in practice is verified. Stalking statistics for the period 2015-2019 in the Czech Republic are evaluated. The next following part is a survey which focuses on the general public's knowing about stalking.

This is followed by an evaluation of the data obtained and possible measures are proposed that may lead to more effective ways to improve the shortcomings and raise awareness of stalking.

Keywords: stalking, stalker, victim, cyberstalking, threats, obsession, social networks, prevention, defense, fear

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika.....	11
2.1 Cíl práce.....	11
2.2 Metodika.....	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Stalking.....	13
3.1.1 Vymezení termínu stalking.....	13
3.1.2 Vývoj fenoménu stalking	14
3.1.3 Právní úprava nebezpečného pronásledování.....	15
3.1.4 Hlavní znaky stalkingu.....	17
3.1.5 Cyberstalking	18
3.2 Stalker.....	19
3.2.1 Charakteristika stalkera	19
3.2.2 Typologie podle Boona a Sheridanové	20
3.2.3 Typologie podle Mullena	22
3.2.4 Typologie podle Zona	24
3.3 Oběť stalkingu.....	25
3.3.1 Charakteristika oběti stalkingu	25
3.3.2 Obrana před stalkingem.....	26
3.3.3 Dopady stalkingu na oběť.....	28
3.3.4 Subjekty poskytující pomoc	29
4 Vlastní práce	32
4.1 Vývoj stalkingu v ČR v letech 2015–2019.....	32
4.1.1 Vývoj počtu registrovaných a objasněných případů stalkingu	32
4.1.2 Výskyt stalkingu v jednotlivých krajích.....	33
4.2 Vyhodnocení anketního šetření.....	34
4.2.1 Rozbor jednotlivých otázek	35
5 Zhodnocení a doporučení	46
6 Závěr	48

7 Seznam použitých zdrojů	49
8 Přílohy	52
Příloha A Anketní otázky: Povědomí veřejnosti o stalkingu	52

Seznam grafů

Graf 1 – Vývoj počtu registrovaných případů stalkingu v ČR 2015–2019	32
Graf 2 – Počet případů 2015–2019	33
Graf 3 – Výskyt stalkingu v jednotlivých krajích 2015–2019	34
Graf 4 – Víte o tom, zda je stalking upraven zákonem?	38
Graf 5 – Nebezpečné pronásledování může být potrestáno odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti. Myslíte si, že je tento trest dostatečný?	38
Graf 6 – Byl/a jste někdy v minulosti stalkingem ohrožen/a?	39
Graf 7 – S jakou formou stalkingu jste se setkal/a (nebo Vaše blízká osoba)?	39
Graf 8 – Kdybyste se stal/a obětí stalkingu, jak byste se zachoval/a?	40
Graf 9 – Na koho byste se v první řadě obrátil/a?	41
Graf 10 – Kdo je podle Vás stalker (pronásledovatel) nejčastěji?	41
Graf 11 – Na jakou oblast života oběti stalkingu má podle Vás pronásledování největší dopad?	42
Graf 12 – Jaké je Vaše pohlaví?	43
Graf 13 – Kolik je Vám let?	43
Graf 14 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	44

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Označte všechny možnosti, které považujete za stalking.	36
Tabulka 2 – Správné odpovědi	36
Tabulka 3 – Správné odpovědi dle pohlaví	37
Tabulka 4 – Správné odpovědi dle věkového zastoupení	37
Tabulka 5 – Správné odpovědi dle dosaženého vzdělání	37

1 Úvod

Problematika nebezpečného pronásledování je pro českou společnost poměrně stále nový termín. Je to fenomén, který se v dnešní moderní době stává poměrně aktuálním. Samotný pojem pochází z anglického názvu stalking, který se do povědomí lidí dostává zejména v podobě medializace celebrit a veřejných osobností. V České republice se případy stalkingu medializují velice málo. Tím nejznámějším případem známým z médií je případ Michaely Maličkové z roku 2008, kterou zvláště surovým způsobem zavraždil její pracovní kolega. Ten si k ženě vytvořil milostný vztah a při odmítnutí se „láska“ obrátila v nenávist a touhu po její smrti. Stalker Michaelu psychicky týral a vyhrožoval jí. Žena se mnohokrát obracela s žádostí o pomoc na subjekty a organizace, jako je Policie ČR a Bílý kruh bezpečí.

V zahraničí nabyly za posledních padesát let předpisy týkající se stalkingu ohromující dynamiku. Země jako Rakousko, Kanada a řada dalších posílily své legislativy o tzv. anti-stalking předpisy. Oproti tomu Česká republika stalking kriminalizovala relativně pozdě. Zákon o nebezpečném pronásledování nabyl účinnosti 1. ledna 2010. Tato chybně opomíjená forma násilí rozšířila trestní zákoník o nový trestný čin nebezpečné pronásledování na podnět veřejnosti laické i té odborné.

Tato práce se věnuje vyhodnocení problematiky stalkingu z různých pohledů a zmapování veřejného povědomí o nebezpečném pronásledování. Dále se zaměřuje na důkladnou analýzu teoretických znalostí o stalkingu, který je v České republice komplexně a uceleně popsán jen v několika málo publikacích.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje tři hlavní kapitoly, ve kterých jsou zmíněny podstatné aspekty samotného stalkingu a hlavní aktéři s ním spojení. V praktické části bakalářské práce jsou vyhodnoceny statistiky stalkingu za posledních pět let (2015–2019) na území České republiky. Důležitou součástí je vypracování ankety, na jejímž základě je zjištěna informovanost široké veřejnosti o stalkingu. Dochází zde k ověření znalostí lidí, získání podstatných informací a údajů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je vyhodnotit na základě rozboru platné právní úpravy problematiku stalkingu. Zkoumány jsou tyto aspekty:

- charakteristika stalkingu,
- dostatečnost právní úpravy nebezpečného pronásledování,
- osoba pachatele,
- jaké mohou být dopady na oběti stalkingu,
- a které subjekty poskytují pomoc obětem nebezpečného pronásledování.

V praktické části dojde k ověření teoretických poznatků v praxi.

2.2 Metodika

Tato bakalářská práce bude rozdělena na dvě hlavní části, a to na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část práce bude obsahovat kompaktní přehled nezbytných pojmů k porozumění dané problematice. Prostřednictvím metody literární rešerše, citace z odborných zdrojů a legislativy budou vymezeny klíčové pojmy jako stalking, pachatel, oběť. Bude provedena obsahová analýza platné právní úpravy nebezpečného pronásledování, a to na základě prostudované odborné literatury, dalších relevantních právních textů a předpisů ČR. Teoretické poznatky budou čerpány z důvěryhodných internetových zdrojů a ze zahraničních publikací vztahujících se k danému tématu.

Praktická část práce se zaměřuje na ověření teoretických poznatků v praxi. Bude zkoumán vývoj nebezpečného pronásledování na území České republiky za posledních pět let, a to na základě vyhodnocení jednotlivých zjištění z dostupných zdrojů (pomocí sekundárních dat).

Navazující část se bude zabývat informovaností široké veřejnosti o stalkingu. Použita bude kvantitativní metoda anketního šetření (pomocí primárních dat), která bude chtít zjistit, co Češi vědí o stalkingu. Anketa bude sestavena s pomocí webové stránky dotazník.czu.cz a rozeslán bude elektronicky. Šetření bude anonymní, výsledky budou použity pouze v rámci této práce. Pro výzkum bude zvolen kvantitativní přístup, kterým bude získán úzký rozsah informací od velkého počtu respondentů, jejichž výběr nebude

konkrétně zaměřen na určitou cílovou skupinu. Předpokládaná účast se odhaduje cca 100 respondentů. Anketa bude obsahovat především uzavřené otázky, jelikož tento typ je pro respondenty pohodlnější a přijatelnější a snadnější je také jeho následné vyhodnocování. Zvolené otázky musí být jasné a srozumitelné, aby jednoznačně vedly dotazovaného k odpovědím, které přinesou informace potřebné k naplnění cíle práce. V anketním šetření bude obsažena i jedna otevřená otázka, ve které budou moci respondenti vyjádřit volně svůj názor nebo zkušenost s daným jevem. Tímto přístupem budou testovány položené hypotézy a následně dojde k jejich potvrzení, nebo naopak zamítnutí.

Hypotéza 1: Mladší generace lidí ve věku 18–29 let je lépe obeznámena se stalkingem než starší generace (lidé ve věku 30 let a více).

Hypotéza 2: Muži jsou méně informovaní o stalkingu než ženy.

Hypotéza 3: Lidé s vyšším vzděláním mají lepší představu o stalkingu.

Hypotéza 4: Lidé vědí, že nebezpečné pronásledování je upraveno zákonem.

Hypotéza 5: Nejčastějším typem stalkera je bývalý přítel / bývalá přítelkyně.

Následně dojde k vyhodnocení a interpretaci konečných výsledků vývoje nebezpečného pronásledování za posledních pět let (2015–2019) na území ČR. Poté bude provedena analýza a vyhodnocení anketního šetření prostřednictvím specializovaného statistického programu SPSS software. Výsledná zjištění budou zobrazena graficky v Microsoft Excelu a doplněna o komentáře.

V bakalářské práci bude odborná literatura, právní předpisy a elektronické zdroje citovány pomocí průběžných poznámek.

Na základě teoretických poznatků a následně jejich ověření v praxi dojde ke shrnutí relevantních prvků z hlediska platné právní úpravy a dalších stanovisek týkajících se stalkingu. Poté budou navržena opatření, která by měla přispět k nápravě zjištěných nedostatků.

3 Teoretická východiska

3.1 Stalking

Vzhledem k tomu, že stalking je v posledních letech téma sledované ve společnosti, jeho platná právní úprava je primárním předmětem této bakalářské práce. Stěžejní částí této kapitoly je základní charakteristika stalkingu v souvislosti s platnou právní úpravou nebezpečného pronásledování.

3.1.1 Vymezení termínu stalking

V současné době na sebe přitahuje pozornost méně známá forma násilí a agrese, jejíž hlavní rysy jsou dlouhodobost a systematické chování, které narušuje a ohrožuje život oběti. Nazývá se stalking. Stalking se vyznačuje zejména nutkavou fixací pronásledovatele na vybranou osobu, kterou soustavně a vytrvale obtěžuje. Toto nepříjemné obtěžování se může projevit jako neustálé telefonáty, e-maily, SMS zprávy či jiné náznaky nevyžádané pozornosti. „Z kriminologického hlediska je stalking definován jako úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu života a ohrožuje její bezpečnost.“¹

Oproti tomu Mullen a Pathé charakterizují stalking jako „konstelace vzorců chování, ve kterém jedinec způsobuje další opakované nežádoucí vniknutí a komunikace.“² Vniknutí zde vystihuje sledování oběti a možnosti přiblížení se k ní. Komunikace v tomto kontextu znamená kontakt s obětí prostřednictvím obtěžujících telefonátů, e-mailů, SMS zpráv či dopisů. Autoři tvrdí, že za nebezpečné pronásledování se považuje jednání, které trvá alespoň jeden měsíc a nejméně desetkrát stalker komunikuje s obětí nebo ji obtěžuje.³

Stalking lze identifikovat pomocí tří podstatných prvků. Jedná se o přímé a nepřímé hrozby, úmyslnost jednání a poslední znak je vzbuzení strachu u oběti. Tyto faktory přinášejí oběti trvalé následky a musí se u ní objevit, aby se jednalo o nebezpečné pronásledování.⁴

¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 225.

² MULLEN, P. E., PATHÉ, M., PURCELL, R. *Stalkers and their victims*. 2009, s. 2 („a constellation of behaviours in which one individual inflicts on another repeated unwanted intrusions and communications“).

³ Tamtéž, s. 2.

⁴ SPITZBERG, B. The Tactical Topography of Stalking Victimization and Management. *Trauma, Violence & Abuse* [online]. 2002, s. 262. [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/253018184_The_Tactical_Topography_of_Stalking_Victimization_and_Management

Motivace ke stalkingu mohou být různé. Záleží na tom, co si stalker určí za cíl. Nejčastěji se jedná o pronásledování motivované iluzí romantického vztahu a snahou získat zpět bývalého partnera. Avšak jsou i motivace, které vedou stalkera k týrání oběti, provádění sadistických praktik nebo pronásledování v důsledku duševních onemocnění.⁵

3.1.2 Vývoj fenoménu stalking

Historie nebezpečného pronásledování sahá až do 18. století, kdy francouzský lékař a zakladatel psychiatrie Philippe Pinel realizoval výzkum, který se zaměřoval na objasnění erotomanie. Tato erotická náklonnost spočívá v chorobném upnutí se na jinou osobu a jejím obdivováním. V první polovině 20. století významný francouzský psychiatr Geatan Gatian de Clérambault uvedl, že nezpracovaná láska či erotika není považována za hlavní příčinu stalkingu. Spíše se přikláněl k tomu, že zásadními prvky jsou pocit mimořádnosti sebe sama, narušení kontaktu s realitou a pýcha. Na základě svých výzkumů vytvořil třífázový model, který zobrazuje charakteristický vývoj pronásledování. První fáze je stádium pýchy, kdy erotoman je plný nadějí a očekávání a jeho chování se projevuje jako náklonnost a dvoření. V další fázi přichází zklamání, kdy erotoman pociťuje obavy, cítí se zmatený, zoufalý a zahrnuje pronásledovanou oběť výčitkami. Poslední, třetí fáze, je stádium hněvu, kdy se erotoman stává velice agresivním, začíná vyhrožovat a vydírat oběť a projevuje majetnické nároky.⁶

V druhé polovině 20. století se Lowney a Best zmiňovali o absenci stalkingu v médiích a nedostatečné informovanosti veřejnosti. Po vraždách celebrit, jimiž byly americká herečka Rebecca Schaefferová nebo britská televizní moderátorka Jill Dando, začala vznikat opatření a zákony, které měly předejít dalším útokům a obtěžováním.⁷

⁵ MILLER, L. Stalking: Patterns, motives, and intervention strategies. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2012, s. 503. [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Aggression-and-Violent-Behavior-Stalking-%3A-Patterns-Miller/c4013c0af54cc7567b80fb680b4744ce4f58fef3>

⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 226–227.

⁷ MULLEN, P. E., PATHÉ, M., PURCELL, R. *Stalkers and their victims*. 2009, s. 197–208.

3.1.3 Právní úprava nebezpečného pronásledování

Kriminalizace nebezpečného pronásledování se do českého právního systému zařadila až v roce 2010. Po novelizaci trestního zákoníku byl stalking (označení specifické v zahraničí) začleněn do právní úpravy jako nový trestný čin, který nabyl účinnosti 1. ledna 2010. Definice je vymezena ve Sbírce zákonů – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 354 Nebezpečné pronásledování – a zní:

„(1) Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že

- a) vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmu jemu nebo jeho osobám blízkým,*
- b) vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,*
- c) vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,*
- d) omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života nebo*
- e) zneužije jeho osobní údaje za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.*

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) vůči dítěti nebo těhotné ženě,*
- b) se zbraní, nebo,*
- c) nejméně se dvěma osobami.“⁸*

Nebezpečné pronásledování je zahrnuto v trestním zákoníku v druhé části, pátém díle, hlava X. Tato část vymezuje trestné činy narušující soužití lidí. Dle české judikatury může výše trestu být až tři roky odnětí svobody, pokud byla naplněna kvalifikovaná skutková podstata. Skutková podstata trestného činu je přehledem znaků jak objektivních, tak i subjektivních, určujících dílčí trestné činy. Typické formální znaky skutkové podstaty nebezpečného pronásledování vyplývají z uvedené právní úpravy.⁹

⁸ § 354 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 2019, s. 168.

Objekt trestného činu je jedním z obligatorních znaků skutkové podstaty. Lze ho charakterizovat jako společenské vztahy, hodnoty a zájmy, které jsou pod ochranou trestního zákoníku. Konkrétní trestný čin nebezpečné pronásledování vymezuje objekt jako zájem o pokojné soužití s okolím, neobtěžování v podobě výhrůžek ani jiným omezováním běžného režimu.¹⁰

Následující obligatorní znak skutkové podstaty je objektivní stránka trestného činu. Ta specifikuje způsob jednání pachatele, následek trestného činu a dále vyjadřuje příčinný vztah mezi jednáním a následkem. V souvislosti s nebezpečným pronásledováním je objektivní stránka založena na vytrvalém pronásledování či podobném chování, které může vyvolat pocit nebezpečí či strachu o sebe nebo blízké.¹¹

Pachatel (subjekt) trestného činu je dalším znakem skutkové podstaty. Jedná se o souhrn charakteristických znaků vystihujících předpoklady pachatele především z hlediska českého trestního práva. Pachatelem nebezpečného pronásledování může být dle platné právní úpravy jakákoli trestně odpovědná fyzická osoba, která v době spáchání protiprávního jednání dovršila patnáctý rok věku a byla přičetná. Dalším předpokladem je rozumová a mravní vyspělost osoby. Pokud se jedná o mladistvé pachatele, jde o provinění.¹²

Subjektivní stránka trestného činu charakterizuje psychický stav pachatele ve spojitosti s protiprávním jednáním. Obligatorní znak subjektivní stránky je zavinění, které má dvě možné formy – úmysl, nebo nedbalost. Znaky fakultativní lze vymezit na motiv a záměr pachatelova jednání. Trestný čin nebezpečné pronásledování požaduje po subjektivní stránce úmysl, zpravidla úmysl přímý, na jehož základě je vzbuzena důvodná obava.¹³

Rakouský trestní zákoník definuje stalking jako „trvalé pronásledování“ a upravuje problematiku stalkingu podle zákona o postupech pro vykonání. Stalking je zařazen do paragrafu 382 odstavec G. Zákon obsahuje čtyři druhy trvalého pronásledování, kdy

¹⁰ JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 2019, s. 176, 882.

¹¹ Tamtéž, s. 185, 883.

¹² Tamtéž, s. 208.

¹³ Tamtéž, s. 229, 883.

pachatel vyhledává blízkost oběti, snaží se ji kontaktovat prostřednictvím internetových komunikačních sítí a přes opakované zasílání dopisů.¹⁴

Dále zneužívá osobní údaje oběti k objednávkám zboží a služeb jí adresovaných, nakonec donutí třetí osoby ke kontaktu s obětí za pomoci jejich osobních údajů. Trestní sazba za spáchání trvalého pronásledování je jeden rok odnětí svobody.¹⁵

Kanada do své trestně právní úpravy zařadila stalking již v roce 1993. Stalking byl kriminalizován z důvodu posílení a podpory zákonů na ochranu žen. Trestní zákoník definuje stalking jako „trestné obtěžování“ a je upraven paragrafem 264. Zákon udává, že žádná osoba nesmí vykonávat takové jednání, které dotyčné osobě nebo jejím blízkým způsobuje obavu o svoje bezpečí. Trestný čin trestné obtěžování může mít vyšší sazby odnětí svobody až deseti let.¹⁶

3.1.4 Hlavní znaky stalkingu

Nebezpečné pronásledování se projevuje typickými vzorci chování, na kterých se shoduje mnoho expertů. Tyto vzorce popisují kontakt stalkera s obětí, vyhrožování oběti násilím a následné poškození jejího majetku. Toto jednání ohrožuje oběť na fyzickém i psychickém zdraví. Stalking se odráží v soukromé sféře života oběti.¹⁷ Za hlavní znaky se považuje následující jednání:

- **Kontakt s obětí**

Pachatel usiluje o co nejbližší kontakt se svou obětí. Prostřednictvím permanentního (doba stalkingu nejméně jeden měsíc) a opakovaného (zde se významem opakované rozumí snaha deseti a více pokusů o kontakt)¹⁸ terorizování po telefonu, zasíláním SMS zpráv, e-mailů, dopisů a různých dárků chce upoutat její pozornost. Nejčastějším obsahem tohoto způsobu komunikace bývají sexuální fantazie, výhrůžky a agrese.¹⁹

¹⁴ LOGAR, R. *Victims' rights to support and protection from violence: Legislation for the protection from violence in Austria* [online] 2013, s. 9. [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.interventionsstelle-wien.at/download/?id=6922>

¹⁵ Tamtéž, s. 9.

¹⁶ CANADIAN RESURCE CENTRE FOR VICTIMS OF CRIME. *Criminal Harassment* [online]. Ottawa, ON: Canadian Resurce Centre For Victims Of Crime, 2019 [cit. 2020-02-13]. Dostupné z: <https://www.crcvc.ca/docs/crimharass.pdf>

¹⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 226.

¹⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. 2008, s. 55.

¹⁹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 226.

- **Demonstrace moci**

V tomto případě se stalker snaží upozornit na svoji moc a sílu pomocí výhrůžek. Chce v oběti vzbudit strach a obavy z možného útoku – pronásleduje oběť do práce, postává před domem nebo ji sleduje na cestě domů. Dle amerického psychologa Rosenfelda se 36 % všech případů spojených s nebezpečným pronásledováním setkala s výhrůžkami. Jeho výzkumy odhalily, že 49 % mužů, kteří se dopouštějí stalkingu, vyhrožuje svým obětem násilím.²⁰ Čírtková ve své publikaci uvádí, že vyhrožuje 64 % pachatelů, 36 % napadne oběť fyzicky a kolem 2 % všech případů končí smrtí.²¹

- **Škody na majetku**

Dalším častým projevem je v neposlední řadě úmyslné ničení věcí oběti. Zhruba 40 % stalkerů páchá škody na soukromém majetku: propíchnou pneumatiky na autě, poškrábe lak nebo jinak znehodnotí auto. Dále se může jednat o škodu na domě či dokonce o likvidaci domácího mazlíčka.²²

3.1.5 Cyberstalking

Pro další formu stalkingu je charakteristické elektronické pronásledování, které se odehrává prostřednictvím komunikačních technologií. Deirmenjian byl první, kdo tento odborný jev popsal. Objasní cyberstalking jako pronásledování pomocí kybernetického prostoru (cyber-space).²³ Stalker s využitím internetu opakovaně komunikuje s obětí přes různé druhy sociálních sítí nebo skrz nevyžádané e-maily, které obsahují nemravné či zastrášující podtexty. Oběť pachatel obtěžuje zasíláním přebytečných spamů, urážejících zpráv prostřednictvím chatu či blogu nebo úmyslně hackuje osobní data uložená v počítači.²⁴

²⁰ ROSENFELD, B. Violence Risk Factors in Stalking and Obsessional Harassment. *Criminal Justice and Behavior* [online]. 2016, s. 15. [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/913b/097184967b489bc59a6a12c92d799f5d01d6.pdf>

²¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 226.

²² Tamtéž, s. 226–228.

²³ DEIRMENJIAN, J. M. Stalking in cyberspace. *Journal of American Academy of Psychiatry and Law* [online]. 1999, s. 407-413. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Stalking-in-cyberspace.-Deirmenjian/a04510ec307c55fc494432182d6212fd32bea56c>

²⁴ SÝKORA, M. Trestní postih cyberstalkingu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2013, s. 96.

V dnešním digitálním světě se lidem otevírají nové možnosti, a to především díky rostoucí úrovni informačních technologií a komunikačních sítí. Největší průlom přinesl internet, ten je v dnešní době pro každého jedince téměř nezbytný a zároveň velmi dostupný. Díky jeho snadné dosažitelnosti a velkému rozsahu nashromážděných informací a dat se tak stává velmi efektivním nástrojem cyberstalkingu.

Cyberstalking se od typické formy stalkingu liší především v tom, že pachatel místo fyzického sledování sbírá informace o své oběti skrz moderní technologie. Je považován za nebezpečnější než klasický stalking, a to hned z několika důvodů. Kybernetický nátlak pachatele na oběť je dlouhodobějšího charakteru. Nátlak je vytrvalý, velmi intenzivní, a jelikož nejde o přímý kontakt, pachatel je více odvážný a nelítostný. Největší výhodou tohoto typu obtěžování je anonymita. Útočník se cítí v bezpečí, jelikož nefiguruje pod svojí identitou, ale pod smyšlenou totožností, kterou oběť není schopna rozpoznat. Může se skrývat hned pod několika profily, proto je velmi lehké po odhalení jednoho profilu přejít na druhý a ve svém obtěžování pokračovat i nadále. Rozmach a stoupající vliv sociálních sítí také přispěl ke zvýšení a zjednodušení cyberstalkingu. Závěrem je nutné zmínit, že jak snadný je přístup k internetu, tak snadno se někdo může stát obětí tohoto typu stalkingu.²⁵

3.2 Stalker

Stalker může mít mnoho podob. Existují různé klasifikace, které stalkera zkoumají z odlišných stránek – jeho motivace, stupně nebezpečnosti nebo z hlediska osobnosti.

3.2.1 Charakteristika stalkera

Na začátku devadesátých let vznikaly studie, které na základě empirických výzkumů zkoumaly pachatele z různých pohledů. Přiklání se k tomu, že stalking je z velké části ovlivněn osobností pachatele, nikoli oběti. Osobnost pachatele se vyznačuje problémovým chováním, které má náznaky nejistoty, agresivity či emoční ambivalence. Další aspekty těchto studií tkví v poměrně významné rozdílnosti mezi pohlavími pachatele tohoto trestného činu. Hlavní odlišností mezi mužem a ženou je schopnost řešit problémy, ve kterých spíše vynikají ženy.²⁶

²⁵ SÝKORA, M. Trestní postih cyberstalkingu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2013, s. 101–102.

²⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 229–230.

Z toho vyplývá, že u mužů je obtěžující pronásledování jakýmsi způsobem řešení problémů ve vztahu. Oproti tomu ženy pronásledují kontrolovaně a programově.²⁷ Spitzberg kvantitativně určil, že stalkery bývají převážně muži, a to ze 79 %, z 21 % jsou to pak ženy.²⁸

Typický stalker je dle Meloye nezaměstnaný člověk, jehož věk se pohybuje kolem čtyřiceti let. Stalker je nezadaný nebo rozvedený. Vystudoval střední nebo vysokou školu. Dále uvádí, že má za sebou kriminální nebo drogovou minulost nebo trpí psychickými poruchami. Stalker je inteligentnější a rozumnější než ostatní trestně stíhané osoby.²⁹

Mnoho stalkerů vykazuje dle výzkumů psychické problémy. Někteří trpí závažnými duševními poruchami, jako jsou schizofrenie, erotomanické bludy, bipolární porucha, porucha osobnosti, těžké deprese, úzkostná porucha či morbidní žárlivost. Stalkeré jsou z velké části z izolované a osamělé společnosti, ale může se zde objevit i jedinec, který je součástí běžné sociální sféry.³⁰

Psychologové se shodují na tom, že stalking je jistým způsobem produkt předešlých vztahů. Průzkumy ukazují, že 49 % případů je pronásledováno partnerem z bývalého romantického vztahu a 18 % stalkerů jsou neznámí lidé. Stalking se odehrává i v rodinných vztazích a eviduje se, že 17 % stalkerů jsou právě rodinní příslušníci.³¹

3.2.2 Typologie podle Boona a Sheridanové

Ve Velké Británii byl realizovaný průzkumný projekt, který pomohl nashromáždit co nejvíce informací o pachatelích a následně je roztrždit do čtyř skupin. Každá skupina popisuje typ stalkera, četnost útoků, jak postupovat a řešit tyto případy. Prostřednictvím policie a dalších expertů byly získány klíčové údaje od pronásledovaných obětí a poté

²⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 229–230.

²⁸ SPITZBERG, B. H. The Tactical Topography of Stalking Victimization and Management. *Trauma, Violence & Abuse* [online]. 2002, s. 262. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/253018184_The_Tactical_Topography_of_Stalking_Victimization_and_Management

²⁹ MELOY, Reid J. Stalking: An Old Behavior, A New Crime. *Psychiatric Clinics of North America* [online]. 1999, s. 86. [cit. 2019-08-07]. Dostupné z: http://dr Reidmeloy.com/wp-content/uploads/2015/12/1999_Stalking_anOldB.pdf

³⁰ MULLEN, P. E., PATHE, M. Study of Stalkers. *American Journal of Psychiatry* [online]. 1999, s. 1244-12449 [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://ajp.psychiatryonline.org/doi/full/10.1176/ajp.156.8.1244>

³¹ SPITZBERG, B. The Tactical Topography of Stalking Victimization and Management. *Trauma, Violence & Abuse* [online]. 2002, s. 267. [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/253018184_The_Tactical_Topography_of_Stalking_Victimization_and_Management

sestaven uspořádaný přehled pronásledovatelů. Typologie Boona a Sheridanové je především zaměřena na míru nebezpečnosti pachatele vyplývající z jeho osobnosti.³²

- **Pronásledování bývalým partnerem**

Tento typ stalkingu se vyskytuje v polovině všech případů. Vztah mezi partnery vykazuje prvky domácího násilí. Stalker je charakteristický výbušnou povahou, trpí negativními emocemi a vykonává škody na majetku. Spouštěčem k pronásledování může být např. nesouhlas jednoho z partnerů k rozchodu. Pachatel následně opětovaně vyhrožuje oběti a jeho výhrůžky by se neměly brát na lehkou váhu. Nejlepší způsob, jak zarazit útočníka v pronásledování, je přerušení jakéhokoli kontaktu mezi ex-partnery.³³

- **Pronásledování poblázněným obdivovatelem**

Četnost tohoto druhu stalkingu se vyskytuje zhruba z 18 %. V tomto případě je stalker rozdělen na dvě podkategorie, a to na mladého obdivovatele a obdivovatele středního věku. Oba typy projevují shodné jednání, pouze postup ke změně chování se liší.

Osoba, kterou si pachatel zvolil jako objekt své pozornosti, je pro něj tzv. uctívaná osoba, ideál či idol, který se stává hlavním předmětem jeho vyfantazírované představy. Tento model pronásledování nespočívá v pomstě, agresi či v jiném typu násilí, naopak obdivovatel prahne po lásce a zamilovanosti. Pachatel sní o přátelství, romantickém vztahu a společné budoucnosti. Pokud se jedná o mladého obdivovatele, nejoptimálnější řešení jeho narušeného jednání je psychologické vyšetření a poradenské služby, které přispějí ke změně jeho kognitivního myšlení. Stejný postup se doporučuje u obdivovatele středního věku, který je doplněn o ukončení veškerých vazeb s danou obětí.³⁴

- **Fixovaný pronásledovatel s psychickými poruchami**

S tímto typem pronásledovatele je možné se setkat kolem 20 %. I v tomto případě je možné pachatele rozdělit do dvou specifitějších podkategorií.

První kategorii tvoří méně nebezpečný fixovaný pronásledovatel, u něhož se mohou objevovat psychické poruchy jako např. poruchy osobnosti a chování. Pronásledovatel se nejčastěji zaměřuje na ženy, se kterými sdílí pracovní život – může se tedy jednat o spolupracovníka či klienta. Domnívá se, že oběť s ním chce navázat kontakt, a proto si

³² ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 232.

³³ ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. 2004, s. 233.

³⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. 2008, s. 74–75.

vytváří poměrně skutečné představy o jejich vztahu, které však nejsou reálné. Pachatel se málokdy přiklání k fyzickému útoku či jiné hrozbě, ale jeho silnou stránkou je manipulace.

V druhé kategorii se jedná o fixovaného pronásledovatele se zvýšenou nebezpečností, kdy pachatel trpí závažnějšími psychickými poruchami jako třeba schizofrenií. Pachatel je velmi problémový, vysoce agresivní a nepředvídatelný. Snaží se oběť jakkoli kontaktovat a vynutit si její pozornost např. neustálými telefonáty nebo SMS zprávami. Častými oběťmi jsou především ženy, ale mohou jimi být i vysoce postavení muži. V obou případech by měla oběť absolutně eliminovat kontakt s pronásledovatelem.³⁵

- **Sadistický pronásledovatel**

Četnost výskytu tohoto typu je nejnižší, pohybuje se na hranici 12 %. Pronásledovatel je vysoce nebezpečný, posedlý kontrolou a rozhodnutý řídit oběti život. Jeho projevy vůči vybranému objektu se pohybují v extrémech, kdy se často a rychle mění z hrozby násilí k vlídnosti a přívětivosti. Oběť je zastrašována a ve výhrůžkách a pocitech, se kterými si pronásledovatel zahrává, mizí její schopnost orientace. Pokud se oběť nechová dle jeho představ, pachatel řeší tuto situaci výhrůžkami smrti sebe, ale i své oběti. Prohlášení jako „zemřeme spolu“ jsou častá a pro pachatele neobvyklá. Ukončení „vztahu“ je pro pachatele naprosto nepřijatelné. Oběť se skrývá, mění bydliště a snaží se s pachatelem ukončit veškerou komunikaci a odstranit ho ze svého života.³⁶

3.2.3 Typologie podle Mullena

Naopak typologie Mullena rozděluje pronásledovatele do pěti kategorií podle jejich motivace ke stalkingu. Na základě klíčových motivačních vzorců každá kategorie rozlišuje pronásledovatele z jiného úhlu.

- **Odmítnutý stalker**

Stalkerova motivace je reakce na odmítnutí a pronásleduje především ty osoby, které ho v nějakém smyslu odmítly. Nemusí jít vždy o sexuální odmítnutí, ale třeba o konec blízkého vztahu. Stalker nedokáže přijmout fakt, že ho někdo opustil. Hlavní záminkou tohoto pronásledování je usmíření s obětí, tvrdá pomsta nebo směsice obou. Velice často se tento typ stalkingu objevuje v partnerských vztazích, kdy si pachatel

³⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. 2008, s. 75.

³⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 2004, s. 234.

pronásledováním nahrazuje ztracenou intimitu a věří ve stálost vztahu. Pro odmítnutého stalkera vztah nikdy nekončí a chce, aby to oběť věděla.³⁷

- **Rozzlobený stalker**

Tento typ stalkera vyvolává v obětech pocit strachu a úzkosti. Pronásleduje osoby, o kterých si myslí, že ho nějak pohoršily, zostudily nebo urazily jeho ego. Hlavní motivací pronásledování je pocit moci a kontrola, kterou získá neustálým terorizováním oběti. Charakteristické projevy tohoto stalkera vůči oběti jsou škody na majetku, úmyslné vytváření problémů v práci, likvidace domácího mazlíčka či obtěžování jejích přátel. K fyzickému násilí dochází jen ve velmi málo případech, ale pokud k němu dojde, je extrémní. Stalker sám sebe vidí jako hrdinu a své jednání považuje za správné.³⁸

- **Hledač intimity**

V tomto případě se pronásledovatel snaží navázat citový vztah s osobou, kterou si vybral za cíl svého pronásledování – motivací je hledání intimity a blízkosti za každou cenu. Chce, aby jeho pocity byly opětovány a jeho touhy naplněny. Svě oběti přisuzuje nejrůznější kladné vlastnosti, aby si ji více idealizoval. Ve snaze o vztah pokračuje v pronásledování bez ohledu na reakci dotyčné osoby. Nejčastějšími oběťmi tohoto typu stalkera se stávají celebrity. Stalker může skrz texty písniček nebo televizní obrazovky vyčíst skryté signály, které považuje za vyznání lásky. Řídí se zásadou, že raději bude v neopětovaném vztahu nežli v žádném.³⁹

- **Nekompetentní nápadník**

Nekompetentní nápadník si za své oběti nejčastěji vybírá neznámé lidi. Podobně jako hledač intimity stojí o vztah nebo sexuální shledání. Navázání vztahů je pro něj poměrně těžké. Jeho sociální chování je značně děsivé, vzbuzuje strach a úzkost. Stalkerovy způsoby jsou nepřijatelné a hrubé. Nebojí se použít donucovací praktiky. Motivace jeho pronásledování je spojena s osamělostí a chťičem nebo s neschopností řešit danou situaci jinak.⁴⁰

³⁷ MULLEN, P. E., PATHÉ, M., PURCELL, R. *Stalkers and their victims*. 2009, s. 69–76.

³⁸ MULLEN, P. E., PATHÉ, M., PURCELL, R. *Stalkers and their victims*. 2009, s. 76–81.

³⁹ MILLER, L. Stalking: Patterns, motives, and intervention strategies. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2012, s. 497. [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Aggression-and-Violent-Behavior-Stalking-%3A-Patterns-Miller/c4013c0af54cc7567b80fb680b4744ce4f58fef3>

⁴⁰ Tamtéž, s. 497.

- **Predátorský pronásledovatel**

V této situaci stalker pronásleduje oběť s jasným cílem sexuální agrese. Jeho motivačním spouštěčem je jeho útočná agresivita. Stalkery bývají převážně muži a oběťmi obvykle ženy. Mezi charakteristické znaky predátorského pronásledovatele patří sbírání informací o oběti, plánování útoku a nepřetržité pozorování dané osoby. Stalker zůstává v anonymitě až do chvíle útoku, jelikož jeho záměrem není oběť upozornit na blížící se katastrofu. Chování pachatele se podobá sadismu a tyto kroky stalkingu vedou k závažnějším útokům, jako jsou např. znásilnění nebo sériová zabití.⁴¹

3.2.4 Typologie podle Zona

Typologie sestavená dle Zona a jeho kolegů charakterizuje širokou škálu různých typů pronásledovatelů. Tato typologie je tvořena na základě následujících faktorů – vztah pachatele a oběti, motivace ke stalkingu a osobnost pronásledovatele. Zona klasifikoval stalkera podle nebezpečnosti pronásledování do čtyř kategorií.⁴²

- **Erotoman**

Tento typ stalkera se vyskytuje v 10 % všech případů. Stalkerem bývá převážně žena trpící klamnou poruchou, jejímž podtypem je erotomanie. Častou obětí je v tomto případě neznámý muž. Délka pronásledování je nejdelší ze všech čtyř typů, bývá to déle jak jeden rok. U této skupiny vzniká nejvyšší riziko násilí ve srovnání s ostatními.⁴³

- **Posedlost láskou**

Obsedantní pronásledování se vyskytuje ve 30 % případů. Zde je stalker muž, který pronásleduje ženy. K oběti cítí primárně fanatickou lásku, která může vzbuzovat erotomanické vzrušení. Stalker je ve většině případů psychicky narušený člověk. Do této skupiny lze zařadit stalkery celebrit.⁴⁴

- **Jednoduchá posedlost**

Jedná se o nejvíce se vyskytující typ pronásledování, a to z více jak poloviny případů. Pachatel bývá odmítnutý muž s drogovou závislostí a psychickými poruchami –

⁴¹ MILLER, L. Stalking: Patterns, motives, and intervention strategies. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2012, s. 497. [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Aggression-and-Violent-Behavior-Stalking-%3A-Patterns-Miller/c4013c0af54cc7567b80fb680b4744ce4f58fef3>

⁴² MELOY, J. R. Stalking: An Old Behavior, A New Crime. *Psychiatric Clinics of North America* [online]. 1999, s. 86. [cit. 2019-08-07]. Dostupné z: http://dreidmeloy.com/wp-content/uploads/2015/12/1999_Stalking_anOldB.pdf

⁴³ Tamtéž, s. 86.

⁴⁴ Tamtéž, s. 86.

nejčastější porucha u tohoto typu je porucha osobnosti. Stalker sleduje ženy, se kterými měl sexuální nebo jiný vztah. Délka pronásledování je nejkratší ze všech typů, ale riziko násilí je naopak největší.⁴⁵

- **Syndrom falešné viktimizace**

Tento druh stalkingu bývá jen ve 2 % případů. Oběť tvrdí, že se stala cílem známého, či neznámého pachatele nebezpečného pronásledování, ale ve skutečnosti tomu tak není. Oběti je v tomto případě diagnostikována porucha osobnosti.⁴⁶

3.3 Oběť stalkingu

Nauka o obětech trestných činů se jinak nazývá viktimologie a zabývá se osobou oběti. Podstatou viktimologie je snaha porozumět určitým změnám v chování oběti trestných činů, poskytnout jim ochranu před možnou kriminalitou a nabídnout specializovanou pomoc.

3.3.1 Charakteristika oběti stalkingu

Obětí stalkingu může být jakákoliv osoba bez ohledu na pohlaví, věk, barvu pleti, sociální postavení, náboženské vyznání nebo sexuální orientaci.⁴⁷ Častějšími oběťmi nebezpečného pronásledování jsou ženy, které důvěrně sdílejí svůj život se stalkerem. Stalker v tomto vztahu představuje současného či bývalého partnera (partnerku) nebo se jedná o bývalé manžele. Charakteristickými prvky tohoto vztahu jsou citové zneužívání, fyzické násilí a kontrola chování. Výzkumy zjistily, že 80 % pronásledovaných žen bylo napadeno svými současnými nebo bývalými partnery. Oběti mohou být sledovány rodinnými příslušníky, kolegy z práce nebo naprostými cizinci.⁴⁸

Rosenfeld ve své publikaci uvádí, že minimálně 8 % žen a 2 % mužů se v životě setkali s pronásledováním. Hrozbou násilím bylo ohrožováno přes 40 % veškerých případů stalkingu.⁴⁹

⁴⁵ MELOY, J. R. Stalking: An Old Behavior, A New Crime. *Psychiatric Clinics of North America* [online]. 1999, s. 86–87. [cit. 2019-08-07]. Dostupné z: http://drreidmeloy.com/wp-content/uploads/2015/12/1999_Stalking_anOldB.pdf

⁴⁶Tamtéž, s. 86–87.

⁴⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. 2008, s. 82.

⁴⁸ MULLEN, P. E., PATHÉ, M., PURCELL, R. *Stalkers and their victims*. 2009, s. 46.

⁴⁹ ROSENFELD, B. Violence Risk Factors in Stalking and Obsessional Harassment. *Criminal Justice and Behavior* [online]. 2016, s. 11. [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/913b/097184967b489bc59a6a12c92d799f5d01d6.pdf>

Primárními cíli se stávají osoby ve věku 18–29 let, přičemž tato skupina představuje až 52 % všech obětí. Lidé, kteří se stali oběťmi nebezpečného stalkera, ve většině případů vyhledávají odbornou pomoc v důsledku traumatizujících dopadů. Pomoc vyhledá až 30 % žen a 20 % mužů.⁵⁰

Stalkeři si častěji vybírají za oběti osoby, které jsou ve vyšší sociální třídě. Jedná se o vzdělané lidi na vysoce postavených pozicích v politice, médiích nebo veřejných službách. Dále se pak může jednat o osoby, které se snaží navázat kontakt s lidmi preferujícími samotu a vyhýbající se společenskému životu. Oběťmi stalkingu se stávají homosexuálně orientovaní muži, studenti nebo osoby, které jsou sexuálně napadeny rodinným příbuzným.⁵¹

3.3.2 Obrana před stalkingem

Oběti nemusí být bezbranné. Mnoho odborníků na boj proti nebezpečnému pronásledování vypracovalo obranné strategie, jež obsahují doporučené pokyny, které by měly vést k zastavení stalkingu. Vycházejí z reálných scénářů obětí nebezpečného pronásledování.⁵² Mezi tyto strategie patří:

- **Eliminovat kontakt**

Je nezbytné, aby oběť dala stalkerovi jasně najevo, že si neřádá, aby ji opět kontaktoval a jakkoli jinak obtěžoval. Oběť by měla ukončit veškerou komunikaci s pachatelem, ať už bude jeho reakce jakákoli. Ve většině případů stalker oběti vyhrožuje a ta následně ze strachu naváže s tímto pachatelem kontakt. V první řadě by oběť měla změnit telefonní číslo a nové poskytnout jen pár lidem pro potřeby nouze. Je vhodné nechat staré číslo aktivní, aby na něm stalker zanechával vzkazy a myslel si, že se nic nezměnilo. Jestliže se oběť domnívá, že je sledována nebo na ni stalker čeká na místech, která navštěvuje, doporučuje se, aby oběť častěji měnila trasy.⁵³

⁵⁰ TJADEN, P., THOENNES, N. Stalking in America: Findings From the National Violence Against Women Survey. In: *Research in Brief* [online]. 1998, s. 2. [cit. 2019-10-08]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles/169592.pdf>

⁵¹ SHERIDAN, L. P., BLAAUW, E., DAVIES, G. M. Stalking: Knowns and Unknowns. *Trauma, Violence, & Abuse* [online]. 2016, s. 154. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/d5a1/8d9870694e857cf75cec505bf695aad95c42.pdf>

⁵² MILLER, L. Stalking: Patterns, motives, and intervention strategies. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2012, s. 503. [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Aggression-and-Violent-Behavior-Stalking-%3A-Patterns-Miller/c4013c0af54cc7567b80fb680b4744ce4f58fef3>

⁵³ Tamtéž, s. 503.

Pokud má pronásledovaná osoba nezabezpečenou poštovní schránku, měla by zvážit přesměrování zaslání buď na poštu, nebo si schránku uzamknout z důvodu nechtěných vzkazů nebo dáreků od stalkera.⁵⁴

- **Sbírat veškerou dokumentaci**

Veškeré SMS zprávy, e-maily, dopisy, fotografie aj. by si oběť měla uschovat na bezpečném místě. Následně vytvořit kopie celé dokumentace, uchovávat důkazy jak v elektronické podobě na disku, tak v papírovém provedení. Obdržené dárky by měla bezprostředně vracet odesílateli, nebo ihned odstranit a zlikvidovat.⁵⁵

- **Chránit sama sebe**

Bezpečnost je na prvním místě. Oběti by měly své domovy monitorovat pomocí kamerových systémů, zavedených alarmů nebo zabezpečením mnoha zámků. Důležité je pozorně si plánovat cesty do práce a domů, zavedené trasy obměňovat a vyhýbat se opuštěným místům. Pokud se oběť cítí být v neustálém strachu, může si legálně obstarat zbraň, nebo se zúčastnit kurzů sebeobrany.⁵⁶

- **Vyhledat pomoc**

Informovat policii o přestupcích, kterých se stalker dopouští. Za jednání, které může představovat například žhárství, vandalismus nebo přímé ohrožení oběti, může být stalker zatčen, nebo minimálně podroben výslechu. Oběť by měla navštěvovat odborná poradenství, podpůrné skupiny, mít oporu v rodině a v přátelích, aby se s nátlakem smířila a proces uzdravení byl rychlejší.⁵⁷

- **Systém trestního soudnictví**

Pokud stalker vykazuje známky nebezpečného chování vůči oběti, je možné se obrátit na systém trestního soudnictví a získat patřičnou pomoc. Tento postup je doporučen v případech, že nebezpečné pronásledování zachází do nebezpečných extrémů.⁵⁸

⁵⁴ MILLER, L. Stalking: Patterns, motives, and intervention strategies. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2012, s. 503. [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Aggression-and-Violent-Behavior-Stalking-%3A-Patterns-Miller/c4013c0af54cc7567b80fb680b4744ce4f58fef3>

⁵⁵ Tamtéž, s. 503.

⁵⁶ Tamtéž, s. 503.

⁵⁷ Tamtéž, s. 503.

⁵⁸ Tamtéž, s. 503.

- **Nestavit se do pozice oběti**

Řada obětí, které se staly součástí nebezpečného pronásledování, si často klade otázku, proč právě ony. Podobně se ptají lidé, kteří se stali svědky nebo účastníky dopravní tragédie nebo se potýkají s vážnou nemocí. I přesto musí oběti myslet na svou bezpečnost a své zdraví. Pozitivní informací je, že většina případů nebezpečného pronásledování nekončí násilím.⁵⁹

3.3.3 Dopady stalkingu na oběť

Oběť stalkingu čelí velké míře negativních následků, které zasahují do různých oblastí života. Dlouhodobost a systematickosti stalkingu nejen oběť traumatizuje a z psychického hlediska poškozuje, ale zanechává dopady jak finančního, pracovního, tak i sociálního charakteru. Jedním z hlavních důvodů, proč se stalking zařadil mezi trestné činy, jsou samotné dopady, které poznamenávají oběť.

Nejčastěji oběť trpí psychickými následky. Ty se mohou projevovat v podobě poruchy spánku, únavy, pocitu vyčerpanosti, posttraumatické stresové poruchy, deprese, bezradnosti, bezmoci, nervozity a neustálého pocitu strachu. Z 25 % přemýšlejí pronásledovaní o sebevraždě a trpí sebevražednými sklony. Oběť si může vyvinout závislost na cigaretách, alkoholu a omamných látkách.⁶⁰

Další důsledky stalkingu jsou finanční. V některých případech je oběť nebezpečného pronásledování nucena se přestěhovat do jiné lokality nebo změnit adresu, protože se ve vlastním domě necítí v bezpečí, a s tím jsou spojené náklady. Dále sem patří výdaje na opravu zničeného majetku, či dokonce nákup nového v důsledku pachatelova poškození, zakoupení bezpečnostních opatření, jako jsou kamery a alarm, náklady vynaložené na odborná a lékařská poradenství. V neposlední řadě může dojít ke ztrátě příjmu a jiných platových ohodnocení v důsledku neschopnosti a nesoustředěnosti na pracovní činnosti nebo odchodu ze zaměstnání.⁶¹

⁵⁹ MILLER, L. Stalking: Patterns, motives, and intervention strategies. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2012, s. 503. [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Aggression-and-Violent-Behavior-Stalking-%3A-Patterns-Miller/c4013c0af54cc7567b80fb680b4744ce4f58fef3>

⁶⁰ MILLER, N. *Stalking Laws and Implementation Practices: A National Review for Policymakers and Practitioners* [online]. 2001, s. 32. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/197066.pdf>

⁶¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. 2008, s. 88.

Stalking zasahuje do mnohých sfér života oběti, a tudíž ani pracovní život není výjimkou. Pronásledovatel sleduje a obtěžuje oběť přímo na pracovišti nebo mimo něj. Pokud se jedná o sledování mimo pracoviště, jde o typický stalking. V případě stalkingu, který vzniká v zaměstnání, se stalker snaží navázat s obětí kontakt skrz pracovní činnosti. Komunikuje prostřednictvím dáreků a vzkazů na pracovním stole nebo opakovaně zasílá e-maily. Sleduje, jak oběť navazuje vztahy s ostatními kolegy a jak vykonává pracovní činnosti. Rozšiřuje po pracovišti škodlivé pomluvy. Snaží se dozvědět co nejvíce informací o své oběti, ať už od spolupracovníků, nebo přes narušení a zneužití informací z počítače oběti. Oběti nebezpečného pronásledování se cítí bezmocné vůči neustálému nátlaku. Jejich pracovní výkon se zhoršuje, ztrácí schopnost se na práci soustředit nebo zůstávají doma, aby předešly možnému kontaktu s pronásledovatelem. Oběti jsou z fyzického či psychického hlediska vyčerpávány, což nakonec vede k podání výpovědi nebo propuštění.⁶²

Poslední jsou sociální následky stalkingu, které se projevují jako izolace, uzavření sama do sebe, přerušování společenských vztahů a strach z cizích lidí. Oběť ztrácí schopnost důvěřovat. Většina obětí se vyhýbá běžným činnostem, jako jsou nákupy potravin a jízda veřejnou dopravou. V některých případech oběť ztrácí chuť k jídlu a pití. Může se projevit i větší míra náchylnosti na nemoci a pomalejší proces uzdravování.⁶³

3.3.4 Subjekty poskytující pomoc

V ČR mohou oběti nebezpečného pronásledování získat odbornou pomoc v organizacích, které se na tyto případy přímo specializují. Mezi nejznámější patří Bílý kruh bezpečí, který se zaměřuje na souhrnnou viktimologii. Odborní pracovníci této organizace poskytují obětem odborné rady, jak správně postupovat, aby dokázaly ukončit nevyžádaný vztah s pronásledovatelem. Zásadním přínosem této organizace je propojení právních opatření s psychologickou podporou.⁶⁴ V roce 2013 byla podepsána dohoda mezi Policií ČR a Bílým kruhem bezpečí o vzájemné spolupráci při poskytování pomoci

⁶² MULLEN, P. E., PATHÉ, M., PURCELL, R. *Stalkers and their victims*. 2009, s. 172–184.

⁶³ Tamtéž, s. 172–184.

⁶⁴ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. Nebezpečné pronásledování. *Bkb.cz* [online]. © 2009 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>

obětí trestných činů. Tato dohoda se vztahuje i na osoby, které jsou zvláště traumatizované trestnými činy.⁶⁵

Mezi další klíčové subjekty poskytující pomoc obětem nebezpečného pronásledování patří Policie ČR. Na základě povinností a pravomocí, které Policie ČR dle zákona 273/2008 Sb. o Policii ČR má, může provést následující kroky:

„§ 26 Zajištění osoby

1) Policista je oprávněn zajistit osobu, která

a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek

f) byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.“⁶⁶

Policie ČR na svých oficiálních webových stránkách charakterizuje trestný čin nebezpečné pronásledování a dále se zaměřuje na prevenci před stalkingem. Uvádí rozmanité možnosti obrany proti stalkingu, jak reagovat na neustálé obtěžování, jaké jsou nejefektivnější způsoby přerušení kontaktu se stalkerem a koho požádat o pomoc. Při vyšetřování může být oběti poskytnuta pomoc intervenčního odborníka. Policie bývá nejúčinnějším subjektem ochrany. V mnoha případech pachateli stačí první střet s policií a přestává s pronásledováním.⁶⁷

System soudnictví představuje další formu pomoci. Ochranná opatření proti nebezpečnému pronásledování jsou zakotvena mimo trestní právní předpisy. Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů a změně některých zákonů, umožňuje ukládat předběžná opatření pouze obviněnému pachateli.⁶⁸ V souvislosti s nebezpečným pronásledováním lze pachateli uložit následující druhy předběžných opatření: zákaz styku s konkrétními osobami, zákaz vstupu do obydlí, zákaz pobývat na konkrétních místech a zákaz konkrétně vymezené činnosti.⁶⁹ Zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních, umožňuje zahájit předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí (pouze

⁶⁵ VOSKA, V. Nová dohoda s Bílým kruhem bezpečí. In: *Policie.cz* [online]. 2013 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nova-dohoda-s-bilym-kruhem-bezpeci.aspx>

⁶⁶ § 26 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

⁶⁷ PAPEŽOVÁ, Z. Prevence – Stalking. In: *Policie.cz* [online]. © 2019 [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>

⁶⁸ § 88c zákona č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů a změně některých zákonů.

⁶⁹ § 88c zákona č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů a změně některých zákonů.

na základě návrhu). Jelikož nebezpečné pronásledování může obsahovat prvky násilí, mohou být na něj daná ustanovení nepochybně použita.⁷⁰

Předběžným opatřením lze stalkerovi nařídit, aby:

„a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,

b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,

c) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo

d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.“⁷¹

Uložení specifických druhů trestů bývá další možnou efektivní pomocí ze strany soudní působnosti. Za trestný čin nebezpečné pronásledování lze pachateli udělit:

- Trest odnětí svobody:

„a) nepodmíněné odsouzení k trestu svobody,

b) podmíněné odsouzení k trestu svobody,

c) podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem.“⁷²

- Alternativní druhy trestů:

„Domácí vězení, obecně prospěšné práce, peněžitý trest, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, vyhoštění a zákaz pobytu lze uložit samostatně, i když trestní zákon na některý trestný čin takový trest nestanoví.“⁷³

V případě odborné pomoci ve veřejné správě se občané územních samosprávných celků mohou obrátit na starostu obce. Starosta by na základě svých pravomocí měl poskytnout potřebné informace a komplexní pomoc, kupříkladu oslovit organizace, které se na tento jev specializují (Bílý kruh bezpečí, Linka bezpečí), nebo v případě ohrožení života kontaktovat policejní útvar s místně vymezenou působností.

⁷⁰ § 405 zákona č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních.

⁷¹ § 405 zákona č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních.

⁷² § 52 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁷³ § 53 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

4 Vlastní práce

4.1 Vývoj stalkingu v ČR v letech 2015–2019

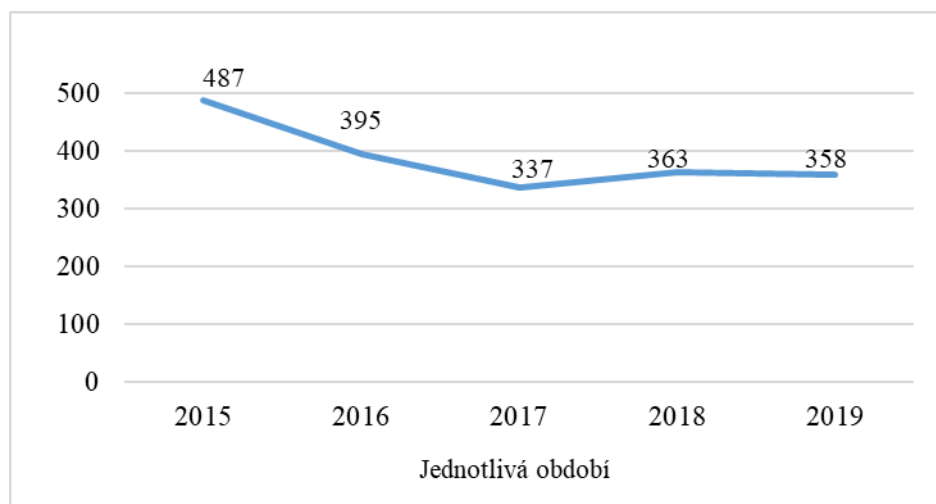
Na základě provedené analýzy zaměřené na vývoj stalkingu na území ČR v letech 2015–2019 byla daná problematika nebezpečného pronásledování rozdělena na dvě relevantní části. První část pojednávala o vývoji počtu registrovaných a objasněných případů stalkingu za vybrané období. Druhá část analýzy se věnovala výskytu stalkingu v jednotlivých krajích ČR.

Vykonaná analýza vyhodnotila nashromážděná druhotná data poskytnutá v rámci sekundárního šetření. Následně byla za pomoci počítačového programu MS Excel graficky zobrazena a interpretována. Druhotná data v podobě statistických přehledů za období 2015–2019 byla čerpána z oficiálních stránek Policejního prezidia České republiky v sekci informační servis.

4.1.1 Vývoj počtu registrovaných a objasněných případů stalkingu

První graf (Graf 1) ukazuje počet registrovaných případů stalkingu za posledních pět let na území ČR. Z grafu lze vyčíst s přibývajícím rokem patrný pokles registrovaných případů stalkingu.

Graf 1 – Vývoj počtu registrovaných případů stalkingu v ČR 2015–2019

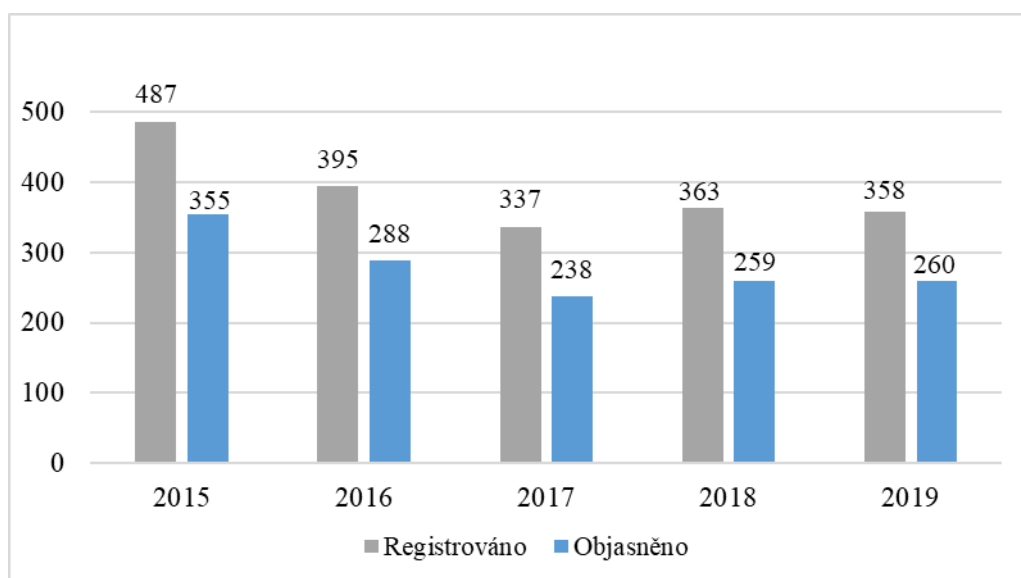

Zdroj: Vlastní zpracování druhotných dat čerpaných ze zdrojů POLICEJNÍHO PREZIDIA ČESKÉ REPUBLIKY

Nejnižší počet registrovaných případů stalkingu v daném období 2015–2019 lze sledovat v roce 2017, kdy bylo zjištěno 337 případů. Naopak nejvyšší bylo zaznamenáno v roce 2015, a to v počtu 487 případů. Za poslední tři roky 2017–2019 se počet případů tohoto trestného činu pohybuje kolem 350 případů. Ze statistických přehledů lze pozorovat, že počty případů jsou relativně konstantní a nevyskytují se extrémní výkyvy.

Následující graf (Graf 2) zobrazuje vztah mezi počtem registrovaných a počtem objasněných případů stalkingu na území ČR v letech 2015–2019. Lze pozorovat, že v roce 2015 bylo objasněno pouze 355 případů stalkingu z 487 registrovaných – tudíž neobjasněna byla pouze necelá čtvrtina (132). K nejvíce objasněním došlo v roce 2019, a to 260 případů z celkového počtu 358 registrovaných. V letech 2016–2019 se rozdíl případů registrovaných a objasněných pohybuje kolem 100 případů.

Graf 2 – Počet případů 2015–2019

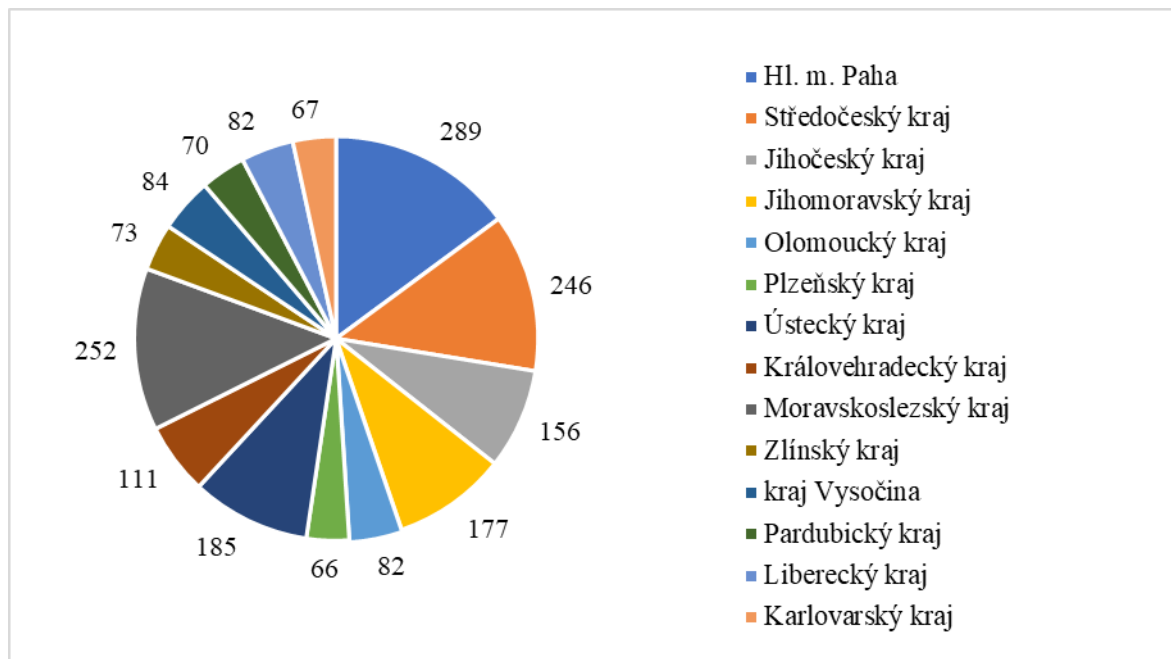
Zdroj: Vlastní zpracování druhotných dat čerpaných ze zdrojů POLICEJNÍHO PREZIDIA ČESKÉ REPUBLIKY

4.1.2 Výskyt stalkingu v jednotlivých krajích

V dalším grafu (Graf 3) je zaznamenán výskyt stalkingu v jednotlivých krajích České republiky v letech 2015–2019. Z grafu je na první pohled zřejmé, že nejvíce zasaženými kraji jsou hlavní město Praha, Moravskoslezský kraj a Středočeský kraj. Tyto tři oblasti představují 40,5 % (787) z celkových 1940 případů.

Naopak nejméně zasažené jsou Plzeňský kraj (66) a Karlovarský kraj (67). Poměrně vysokou četnost výskytu stalkingu lze pozorovat v Ústeckém či Jihomoravském kraji.

Graf 3 – Výskyt stalkingu v jednotlivých krajích 2015–2019

Zdroj: Vlastní zpracování druhotných dat čerpaných ze zdrojů POLICEJNÍHO PREZIDIA ČESKÉ REPUBLIKY

4.2 Vyhodnocení anketního šetření

V této bakalářské práci bylo prostřednictvím anketního šetření zjištěno povědomí široké veřejnosti o stalkingu. Cílem ankety bylo pomocí otázek zaměřených na danou problematiku stalkingu ověřit teoretické poznatky, zjistit všeobecnou informovanost široké veřejnosti a orientaci v různých oblastech, které s ním souvisí. Anketa celkem obsahovala 13 otázek, z nichž dvanáct bylo uzavřených a jedna otevřená (viz přílohy). Respondenti vyplňovali online anketu na základě anonymity z důvodu ochrany soukromí. Objektem zkoumání nebyl žádný specifický vzorek (cílová skupina), celkově vyplnilo dotazník 126 respondentů. Anketní šetření bylo vypracováno pomocí webové stránky dotazník.czu.cz a následně distribuováno skrz internetové sítě. Konečné výsledky byly analyzovány a vyhodnoceny prostřednictvím specializovaného statistického programu SPSS Software a poté zpracovány v počítačovém programu MS Excel. Jednotlivé otázky byly zobrazeny a detailně interpretovány za pomoci grafů a tabulek.

Na základě teoretických poznatků byly stanoveny hypotézy. Otázky v anketním šetření byly kladené tak, aby došlo k získání potřebných dat od tázaných respondentů, které následně hypotézy potvrdily nebo naopak zamítly:

Hypotéza 1: Mladší generace lidí ve věku 18–29 let je lépe obeznámena se stalkingem než starší generace (lidé ve věku 30 let a více).

Hypotéza 2: Muži jsou méně informováni o jevu stalking než ženy.

Hypotéza 3: Lidé s vyšším vzděláním mají lepší představu o stalkingu.

Hypotéza 4: Lidé vědí, že nebezpečné pronásledování je upraveno zákonem.

Hypotéza 5: Nejčastějším typem stalkera je bývalý přítel / bývalá přítelkyně.

4.2.1 Rozbor jednotlivých otázek

První otázka ankety byla zaměřena na všeobecnou znalost pojmu stalking. Cílem této otázky bylo zjistit informovanost veřejnosti o různých podobách stalkingu. Anketa nabízela celkem 9 různých typů, z toho 6 variant bylo správných a pouze 3 varianty nesprávné. Respondenti měli možnost zvolit více odpovědí.

V rámci vyhodnocování byly nejčastěji správně voleny odpovědi, které souhlasí s hlavní podstatou zákona. Lze tedy vyvodit, že zákon pojímá nebezpečné pronásledování v uceleném konceptu, a je tedy dostatečně kvalitní.

Z tabulky (Tabulka 1) lze pozorovat, že nejvíce volenou variantou, kterou vybralo 106 tázajících, byla možnost *opakované zjevování jedné osoby před školou, prací, domem*. Celkem 85 dotazovaných si myslí, že *časté zasilání dárků s postupnou změnou z vhodného k nevhodnému obsahu* je jedna z forem stalkingu. *Nadměrný online kontakt např. přes sociální síť* vybralo 81 osob. *Výhružné telefonáty* jako formu stalkingu zvolilo 71 osob. Další varianta *obdržení více než 10 e-mailů za den od jedné osoby* považuje 64 osob za formu stalkingu. A poslední nejméně volenou formou, ačkoli se jedná o stalking, je *likvidace domácího mazlíčka*, kde pouze 24 osob volilo správně. Zbylé tři varianty nejsou stalkingem, protože stalking vyžaduje úmysl a opakované jednání (viz hlavní znaky stalkingu kap. 3.1.4).

Tabulka 1 – Označte všechny možnosti, které považujete za stalkingem.

Formy stalkingu	Počet respondentů
Obdržení více než 10 e-mailů za den od jedné osoby (§ 354 (1) c))	64
Časté zasílání dárků s postupnou změnou z vhodného k nevhodnému obsahu (§ 354 (1) c), d))	85
Neúmyslné poškození majetku, např. odřené auto	9
Likvidace domácího mazlíčka (§ 354 (1) a), d))	24
Nadměrný online kontakt např. přes sociální sítě (§ 354 (1) c))	81
Opakované zjevování jedné osoby před školou, prací, domem (§ 354 (1) b), d))	106
Jednorázový náhodný telefonát uprostřed noci	37
Pozorování a oslovení náhodnými lidmi v metru (jiném dopravním prostředku)	22
Výhružné telefonáty (§ 354 (1) a))	71

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Vyhodnocení správných odpovědí je zobrazeno v Tabulce 2. Je nutné vysvětlit, že při vyhodnocení byla neoznačená nesprávná odpověď brána za správnou, označená nesprávná odpověď za špatnou. Z tabulky je možné zjistit, že 10 respondentů zvolilo pouze 3 správné odpovědi. Nejvíce respondentů vybralo 6 správných odpovědí. Pouze 3 tazající zaznamenali všech 9 správných variant (zvolili 6 správných a nevybrali 3 špatné).

Tabulka 2 – Správné odpovědi

Správné odpovědi	3	4	5	6	7	8	9
Počet respondentů	10	16	23	33	21	20	3

Zdroj: Vlastní data, zpracování

Co se týče úspěšnosti odpovědí vzhledem k pohlaví (Tabulka 3), po vyhodnocení ankety můžeme říct, že ženy jsou o něco lépe informovány a mají lepší přehled o stalkingu. V průměru měly 6 správných odpovědí, muži pouze 5,5.

Tabulka 3 – Správné odpovědi dle pohlaví

Pohlaví	Průměr
Žena	6,26
Muž	5,48

Zdroj: Vlastní data, zpracování

Tabulka 4 – Správné odpovědi dle věkového zastoupení

Věkové skupiny	Průměr
Pod 18 let	5,13
18 až 29 let	5,71
30 až 41	6,13
42 a více let	6,29

Zdroj: Vlastní data, zpracování

V tabulce (Tabulka 4) lze vidět, že s narůstajícím věkem se zvyšuje informovanost obyvatelstva o stalkingu. Nejméně informovanou věkovou skupinou je dle průměru správných odpovědí skupina ve věku *pod 18 let*. Naopak nejvíce informovaní jsou respondenti ve věku *42 let a více*.

Respondenti se *základním vzděláním* měli průměrně 5,50 správných odpovědí. Mírnější pokles lze zaznamenat u osob, které zvolily typ vzdělání *střední učiliště*. V Tabulce 5 lze pozorovat narůstající efekt správných odpovědí v závislosti na vyšším stupni vzdělání.

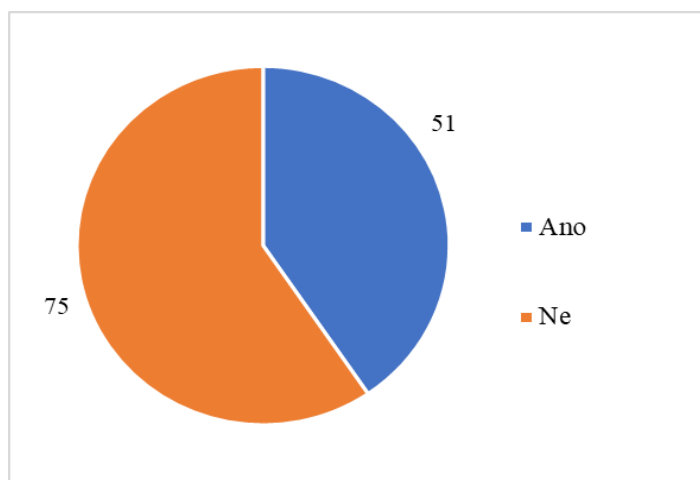
Tabulka 5 – Správné odpovědi dle dosaženého vzdělání

Vzdělání	Průměr
Základní vzdělání	5,50
Střední učiliště	5,38
Středoškolské vzdělání	5,83
Vysokoškolské vzdělání	6,50

Zdroj: Vlastní data, zpracování

Druhá otázka byla zaměřená na zjištění, zda veřejnost ví, jestli je nebezpečné pronásledování upraveno zákonem. Z grafu (Graf 4) je patrné, že lidé o této skutečnosti spíše nevědí. Pozitivem je ale fakt, že dvě pětiny tázaných povědomí mají.

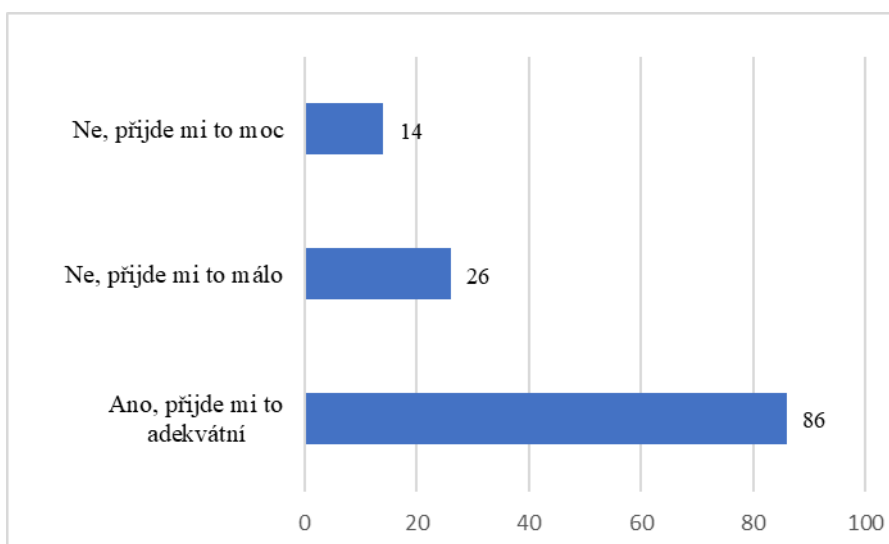
Graf 4 – Víte o tom, zda je stalking upraven zákonem?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Následující otázka se zabývala obsahem zákona. Hlavním přínosem této otázky bylo zjištění, jestli lidé považují výši trestu odnětí svobody za stalking za dostačující. Z výsledků lze vyhodnotit, že nadpoloviční většina respondentů se zákonem souhlasí a myslí si, že výše trestu je adekvátní.

Graf 5 – Nebezpečné pronásledování může být potrestáno odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti. Myslíte si, že je tento trest dostatečný?

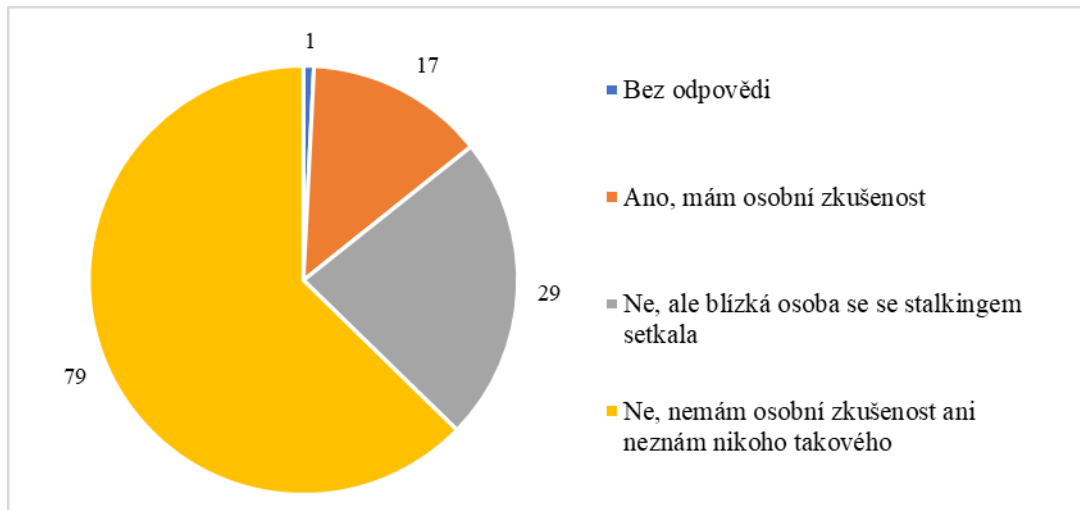

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Otázka č. 4 měla zmapovat přímé zkušenosti se stalkingem a zohledňovala i zkušenosti, které se staly blízkým osobám. Následující graf (Graf 6) vymezuje odpovědi tázaných účastníků ankety. Z celkového počtu 126 respondentů zvolilo 79 variantu *ne, nemám osobní zkušenost ani neznám nikoho takového*, což představuje 62,7 %. Dále

28 respondentů (23,0 %) vybralo možnost *ne, ale blízká osoba se se stalkingem setkala*. A poslední varianta *ano, mám osobní zkušenost* zvolilo 17 respondentů, což odpovídá 13,5 % z celkového počtu 126 tázaných osob.

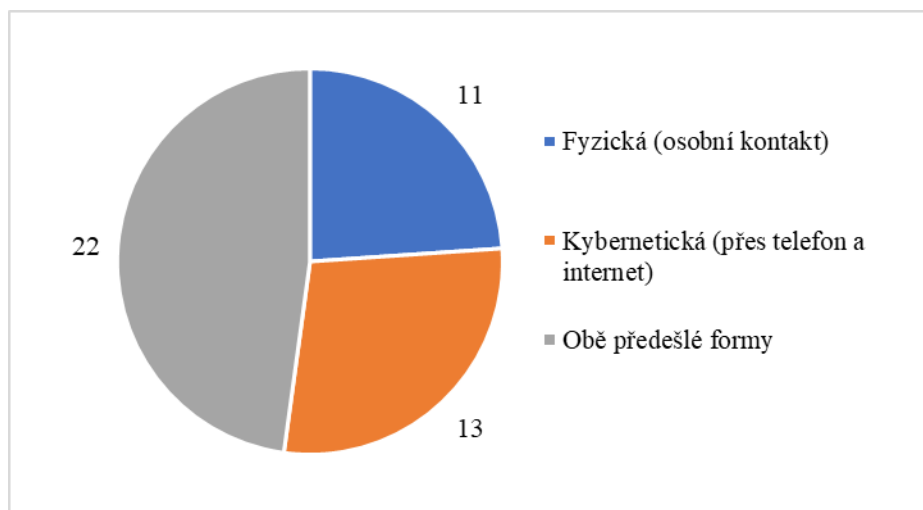
Graf 6 – Byl/a jste někdy v minulosti stalkingem ohrožen/a?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Další otázka byla tematicky vázána na otázku č. 4. Respondenti, kteří se osobně nebo prostřednictvím blízké osoby setkali se stalkingem, byli automaticky převedeni na otázku: S jakou formou stalkingu jste se setkal/a (nebo Vaše blízká osoba)? Následující graf (Graf 7) zobrazuje, že se 11 respondentů setkalo nebo jejich blízká osoba s *fyzickou formou* stalkingu. S *kybernetickou podobou* stalkingu se setkalo 13 osob. A celkem 22 respondentů se setkalo s *oběma formami nebezpečného pronásledování*.

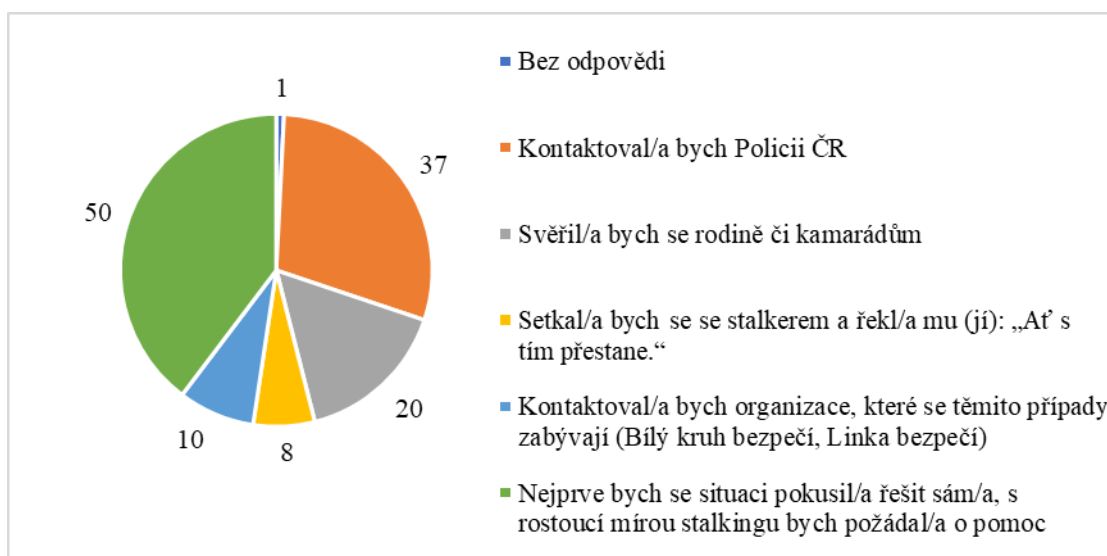
Graf 7 – S jakou formou stalkingu jste se setkal/a (nebo Vaše blízká osoba)?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Následující šestá otázka (Graf 8) se zabývala způsobem ochrany před stalkingem. Od respondentů mělo být zjištěno, jak by se zachovali v případě, kdyby se stali oběťmi nebezpečného pronásledování. Na jaké instituce nebo osoby by se obrátili při potřebě pomoci. Anketa nabízela celkem 9 možností, z toho 4 možnosti (viz přílohy) nebyly zvoleny ani jednou. Z celkového počtu 126 respondentů by 50 osob (39,7 %) *nejprve situaci pokusili vyřešit sami a s rostoucí mírou stalkingu by požádali o pomoc. Kontaktovat Policii ČR* by upřednostnilo 37 osob (29,4 %). Pro 20 respondentů (15,9 %) by byla na prvním místě varianta *svěřit se rodině či kamarádům o dané situaci. Varianta spojit se s organizacemi, které se těmito případy zabývají* (Bílý kruh bezpečí, Linka bezpečí) by zvolilo 10 osob (7,9 %). Celkem 8 respondentů (6,3 %) by se *se stalkerem setkalo a řeklo mu/jí: „Ať s tím přestane.“* Bez odpovědi zůstalo jedno anketní šetření.

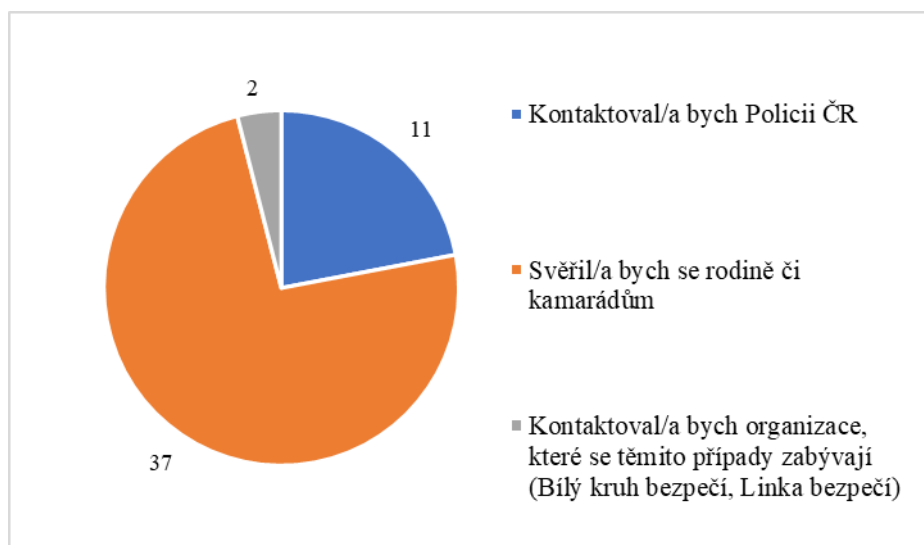
Graf 8 – Kdybyste se stal/a obětí stalkingu, jak byste se zachoval/a?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Následující otázka byla systematicky vázána na předchozí (otázka č. 6), která se zabývala ochranou před stalkingem. Respondenti, kteří zvolili nabízenou možnost – *nejprve bych se situaci pokusil/a řešit sám/a, s rostoucí mírou stalkingu bych požádal/a o pomoc* – byli následně odkázáni na otázku: Na koho byste se v 1. řadě obrátili? (v případě, že by situaci sám/a nemohl/a vyřešit). *Svěřit se rodině či kamarádům* zvolilo celkem 36 respondentů (28,6 %). *Kontaktovat Policii ČR* vybralo 11 osob (8,7 %). Pouze dva respondenti zvolili variantu *kontaktovat organizace (Bílý kruh bezpečí a Linka bezpečí)*.

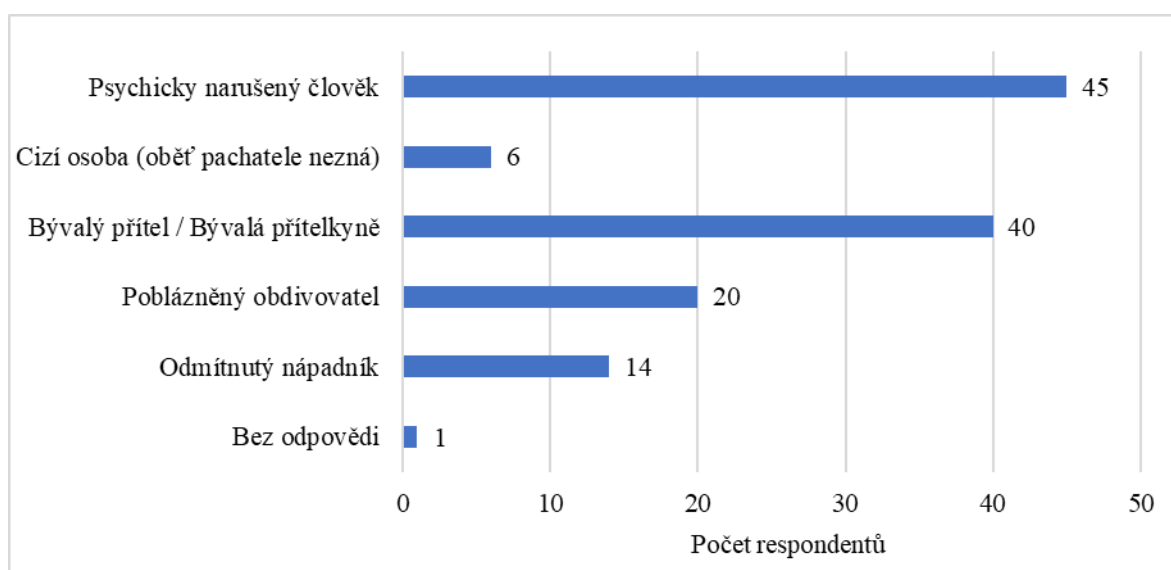
Graf 9 – Na koho byste se v první řadě obrátil/a?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Otázka č. 8 kladla důraz na pachatele stalkingu. Z následujícího grafu (Graf 10) lze vyčíst, že podle respondentů je stalkerem nejčastěji *psychicky narušený člověk*. Variantu zvolilo dohromady 45 osob (35,7 %). Jen o 5 dotazovaných méně (31,7 %) vybralo variantu *bývalý přítel / bývalá přítelkyně*. Celkem 20 osob (15,9 %) označilo *poblázněného obdivovatele* jako nejčastější typ stalkera. *Odmítnutého nápadníka* vybralo 14 osob (11,1 %). Posledním možným typem, který byl vybrán šesti lidmi, byla *cizí osoba*. Na tuto otázku neodpověděl jeden dotazovaný.

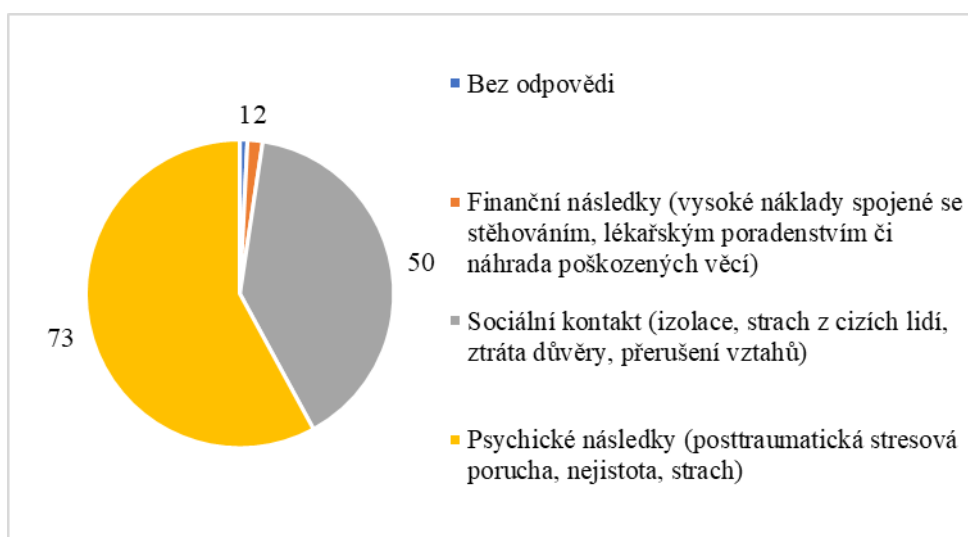
Graf 10 – Kdo je podle Vás stalker (pronásledovatel) nejčastěji?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Následující otázka (Graf 11) zkoumala, jaká oblast života pronásledované oběti je podle respondenta nejvíce ovlivněna a zasažena stalkingem. Nejvíce lidí (73 osob) si myslí, že nebezpečné pronásledování nejčastěji ovlivní psychickou stránku oběti – to se může projevat jako posttraumatická stresová porucha, nejistota a strach. Proto byla varianta *psychické následky* zvolena nadpoloviční většinou (57,9 %). Padesát respondentů (39,7 %) si zas myslí, že stalking naruší *sociální kontakt*. Typicky se projevuje izolací, strachem z lidí, ztrátou důvěry a přerušením vztahů. Podle dotázaných má pronásledování nejmenší dopad na *finanční oblast* života oběti. Ta se může projevat jako finanční následky spojené s vysokými náklady s možným stěhováním, lékařským poradenstvím či náhrada poškozených věcí (majetku). Tuto možnost zvolily pouze 2 osoby (1,6 %). Bez odpovědi zůstalo jedno anketní šetření.

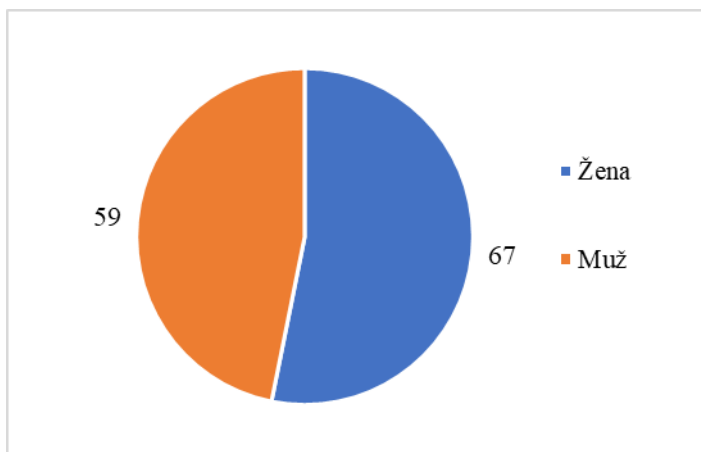
Graf 11 – Na jakou oblast života oběti stalkingu má podle Vás pronásledování největší dopad?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Otázka č. 10 vyhodnocovala demografické rozdělení dotazovaných respondentů z hlediska pohlaví. Z grafu (Graf 12) lze vyčíst, že z nadpoloviční části byly respondenty ženy, a to celkem 67 osob (53,2 %), muži zaujímali 46,8 % (59 osob).

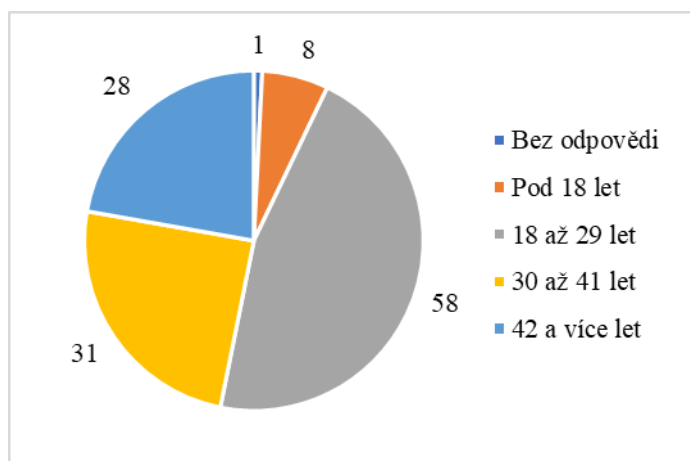
Graf 12 – Jaké je Vaše pohlaví?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Další otázka se zabývala zjištěním věkové kategorie respondentů. Anketa nabízela širokou škálu možností různých věkových skupin. Jak ukazuje Graf 13, nejvíce účastníků ankety spadalo do věkové skupiny *18 až 29 let* (58 osob). Druhou nejvíce početnou kategorií byla věková kategorie *30 až 41 let* do níž patřilo 31 respondentů. Téměř stejný počet odovídacích (28 osob) se zařadilo do věkové skupiny *42 a více let*. Naopak nejméně početnou věkovou kategorií byla skupina *pod 18 let* (8 osob). Jeden respondent na tuto otázku neodpověděl.

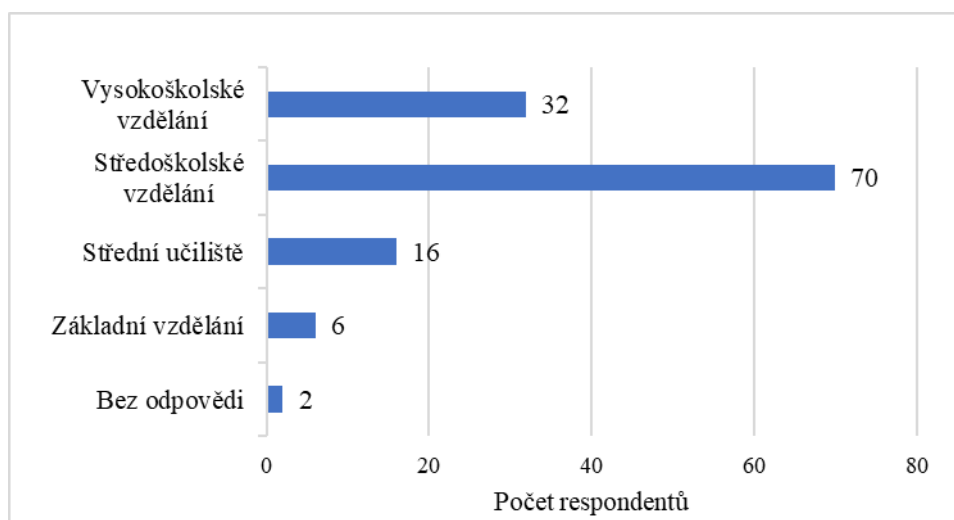
Graf 13 – Kolik je Vám let?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Otázka č. 12 se zabývala strukturou vzdělanosti tázaných respondentů. 70 osob (55,6 %) odpovědělo, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je *středoškolské*. Druhou nejzastoupenější skupinou s počtem 32 osob (25,4 %) byli respondenti s *vysokoškolským vzděláním*. *Střední odborné učiliště* označilo 16 dotázaných a pouze 6 osob dosáhlo maximálně *základního vzdělání*. Tuto otázku nevyplnili dva respondenti z celkového počtu 126 osob.

Graf 14 – Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: Vlastní data, vlastní zpracování

Poslední otázka ankety měla formu otevřené otázky. Byla zaměřená na subjektivní názory respondentů na stalking, nebo se dotazovaní mohli podělit o možné zkušenosti, které v rámci stalkingu zažili. Tato otázka nebyla povinná a respondenti si mohli zvolit, zda ji vyplní, či nikoli.

Mezi časté názory účastníků ankety patřila snadná dostupnost osobních informací na internetu. Prostřednictvím informačních technologií je umožněn lehčí přístup k soukromí dané osoby a tím je zvýšeno riziko možného stalkingu. Jeden z názorů respondenta: „*Stalking je dle mého názoru dnes dost aktuální téma. Díky technologiím to dokáže „každý“ mnohem snadněji než v dobách „offline“. Neznám aktuální čísla – procenta obětí/stalkerů ve společnosti, ale myslím si, že v dnešní době by měly mít narůstající tendenci. O pár stalkerech jsem se ale z okolí kamarádů dozvěděl a jsou to především narušení nebo zhrzení lidé.*“

Další okruh tázaných respondentů sdílel své zkušenosti se stalkingem. Někteří z nich se stali přímými oběťmi nebezpečného pronáledování, někteří byli pouze svědky, k tomuto trestnému činu došlo u jejich přátel či příbuzných. V odpovědích popisovali

různé formy stalkingu, se kterými se setkali, nebo jiné zážitky. Zkušenost jednoho z respondentů: *„Dobrý den, zažila jsem stalking od manželky dlouholetého kamaráda. Telefonovala několikrát během noci a dne, opakovaně psala zprávy (s nevhodným textem) mně i mému muži. Slovně mě napadla (urážela a vyhrožovala) v obchodě. Ani po osobním kontaktu a rozhovoru nepřestala. Musela jsem to řešit přes policii!“*

Další zkušenost účastníka ankety: *„Jsem ráda, že jsem situaci dokázala vyřešit sama. Bez jakékoliv pomoci. Je pravda, že jsem z toho byla spíše naštvaná a rozlobená než vystrašená.“*

5 Zhodnocení a doporučení

První část praktické části byla zaměřena na analýzu vývoje nebezpečného pronásledování na území ČR v letech 2015–2019. Na základě provedené obsahové analýzy byly komplexně popsány a graficky zobrazeny statistiky nebezpečného pronásledování za posledních pět let. Od roku 2015 má křivka zachycující výskyt sestupnou tendenci, což dle autora nepoukazuje na úbytek nebezpečného pronásledování, ale pouze na fakt, že je rok od roku méně hlášených případů. Tuto myšlenku dokazuje i anketní šetření, kdy se jako nejčastější prvotní řešení ukázal osobní zásah.

Druhou částí bakalářské práce bylo anketní šetření, kterého se zúčastnilo celkem 126 respondentů, na jehož základě bylo zjištěno povědomí široké veřejnosti o problematice stalkingu. Anketa vycházela z teoretického základu (první část práce), který byl ověřen ve vlastní práci. Z vyhodnocených výsledků lze vyvodit následující:

První hypotéza, která stála na tvrzení, že mladší generace (18–29 let) je lépe obeznámena se stalkingem než starší (lidé ve věku 30 let a více), byla díky výsledkům první otázky nepotvrzena. Je tedy patrné, že nejlépe informovanou věkovou skupinou jsou lidé ve věku 42 a více let.

Co se týče druhé hypotézy, která se systematicky vázala na první, a ta zkoumala informovanost respondentů z hlediska rozdílu mezi pohlavími. Hlavním předpokladem bylo, že muži jsou méně informovaní o jevu stalking než ženy. Na základě zjištěných výsledků se tato hypotéza potvrdila. Autor se domnívá, že tomu je tak proto, že častějšími oběťmi tohoto trestného činu jsou ženy, které tudíž mají lepší povědomí a jsou lépe obeznámeny s tímto jevem.

Třetí hypotéza se zabývala informovaností na základě vzdělanostní struktury. Předpoklad byl, že lidé s vyšším vzděláním mají lepší představu o stalkingu. Tato hypotéza se dle dosažených zjištění potvrdila. Povědomí roste závisle na dosaženém vzdělání.

Čtvrtá hypotéza, která se vázala na druhou anketní otázku, byla zaměřena na zákon o nebezpečném pronásledování. Předpokladem bylo, že lidé vědí, že stalking je upraven zákonem. Na základě zjištěných výsledků se tento předpoklad nepotvrdil, jelikož více jak polovina respondentů si není vědoma úpravou toho trestného činu.

Poslední hypotéza se zabývala samotnou osobou stalkera. Dle typologie Boona a Sheridanové je nejčastějším typem stalkera bývalý přítel/bývalá přítelkyně. Bylo předpokládáno, že respondenti zvolí jako nejčastější typ stalkera bývalého přítele/bývalou přítelkyni. Tato hypotéza nebyla potvrzena, jelikož podle tázaných respondentů je stalkerem nejčastěji psychicky narušený člověk.

Na základě stanoveného cíle této práce se podařilo zjistit, že dosavadní právní úprava nebezpečného pronásledování je dostatečná. Nejčastějším typem stalkera je dle tázaných respondentů psychicky narušený člověk. Bylo zjištěno, že české obyvatelstvo není zdaleka tak informováno, jak by mělo být. Stalking nejvíce dopadá na psychickou stránku oběti a ti, kteří se s ním setkali, se nejprve situaci snaží řešit sami a poté se obrací na subjekty poskytující profesionální pomoc.

Stalking se v dnešní společnosti objevuje čím dál tím více, ale málokdo o něm ví. Je to problém, kterému lze předcházet pomocí preventivních postupů a vzhledem k výsledkům je možné zavést následující opatření, které jdou relativně snadno aplikovat do praxe. Z hlediska nižší informovanosti mladší generace lze ve školství aktualizovat vzdělávací workshopy či přednášky týkající se stalkingu (cyberstalkingu, ochrana osobních údajů na sociálních sítích atd.). Dnešní moderní doba se vyznačuje rozkvětem technologií, přes které lze zjistit skoro vše (telefonní čísla, adresu bydliště, soukromé informace). Opatření by tak měla být směřována i na rodiče. Ti by měli zabezpečit internet pomocí ochranných kódů a zamezit dětem vstup na určité webové stránky, na kterých se ukrývají internetoví predátoři.

Podobnou tematiku v širších veřejných kruzích představili svým dokumentárním filmem *V síti* (2020) Vít Klusák a Babora Chalupová. Ti se snaží dokumentem (atraktivní forma, jak poukázat na tabu a zajistit větší dosah) zviditelnit problém zneužívání nezletilých na internetu. Jedním z cílů režisérské dvojice je i celorepubliková popularizace dané tematiky na základních i středních školách stejně jako informovat rodiče, jak se v takových situacích chovat a jak jim preventivně předcházet.

Dále lze zabránit možnému riziku za pomoci řádné a efektivní informovanosti obyvatelstva např. pomocí reklamních spotů v TV či reklamní osvěty v MHD. Tato doporučení by měla zvýšit povědomí o stalkingu a zajistit tak bezpečnější orientaci v dané problematice.

6 Závěr

Fenomén, který ohrožuje dnešní společnost. Jev, který přináší traumatizující dopady. Trestný čin, se kterým se lidé běžně dostávají do kontaktu. Stalking je podoba násilí, která s sebou přináší hrozby a rizika pro sledovanou oběť. Tento problém je aktuální po celém světě a Česká republika není výjimkou.

Teoretická část bakalářské práce představila problematiku stalkingu z mnoha různých aspektů. V rámci práce byly definovány základní pojmy, které se týkají nebezpečného pronásledování. Stěžejním úsekem byla kapitola, která se věnovala analýze platné právní úpravy nebezpečného pronásledování. V závěru této části byly představeny subjekty poskytující profesionální pomoc obětem stalkingu a zároveň byly představeny zákony, které v rámci této problematiky lze využít jako právní ochranu.

Poznatky z teoretické části byly ověřeny v praxi. V praktické části byly vyhodnoceny statistiky stalkingu za období 2015–2019 na území České republiky, kterými bylo zjištěno, že míra hlášených případů klesá. Prostřednictvím provedeného anketního šetření byla zkoumána informovanost široké veřejnosti o problematice stalkingu. Ukázaly, že znalosti o tomto jevu závisí na věku, pohlaví i vzdělání a měly by být podniknuty kroky ke zlepšení informovanosti obyvatelstva.

Cílem této bakalářské práce bylo vyhodnotit problematiku stalkingu z mnoha pohledů, což se díky souhrnnému zkoumání jevu podařilo. Primárním aspektem bylo na základě rozboru platné právní úpravy zjistit, zda je dosavadní právní úprava dostačující. Autor se přiklání k tomu, že zákon je po obsahové stránce kvalitní a splňuje požadavky vyplývající ze zkoumané problematiky. Tato myšlenka je podpořena i anketním šetřením.

Hlavní přínos této práce je komplexní a ucelený teoretický souhrn, který byl čerpán zejména ze zahraničních odborných zdrojů, doplněný o praktický výzkum. Dále byla navržena zajímavá opatření vedoucí ke zlepšení stavu.

Každý třetí člověk se setká se stalkingem. Rizikovou skupinou z hlediska informovanosti jsou muži ve věku 18–29 let s učňovským vzděláním. Nadpoloviční většina dotazovaných neví, že je stalking upraven zákonem. Dle respondentů je stalkerem psychicky narušený člověk. Na Policii ČR se lidé obrací až po pokusu řešit situaci sám a pomoc profesionálních organizací volí až jako čtvrtou možnost.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- ČÍRTKOVÁ, L. *Forezní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-86-4.
- ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2207-8.
- JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 7. vyd.* Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-380-3.
- MULLEN, P. E., PATHÉ, M., PURCELL, R. *Stalkers and their victims*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2009. ISBN 978-0-521-73241-3.
- SÝKORA, M. Trestní postih cyberstalkingu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2013, č. 4, s. 95–104. ISSN 0323-0619.

Internetové zdroje

- BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. Nebezpečné pronásledování. Bkb.cz [online]. © 2009 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>
- CANADIAN RESOURCE CENTRE FOR VICTIMS OF CRIME. Criminal Harassment [online]. Ottawa, ON: Canadian Resource Centre For Victims Of Crime, 2019 [cit. 2019-12-20]. Dostupné z: <https://www.crcvc.ca/docs/crimharass.pdf>
- DEIRMENJIAN, J. M. Stalking in cyberspace. *Journal of American Academy of Psychiatry and Law* [online]. 1999, **27**(3), 407-413 [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Stalking-in-cyberspace.-Deirmenjian/a04510ec307c55fc494432182d6212fd32bea56c>
- LOGAR, R. Victims' rights to support and protection from violence: Legislation for the protection from violence in Austria [online]. Vienna: Domestic abuse intervention centre, 2013 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.interventionsstelle-wien.at/download/?id=692>
- MELOY, J. R. Stalking: An Old Behavior, A New Crime. *Psychiatric Clinics of North America* [online]. 1999, **22**(1), 85-99 [cit. 2019-08-07]. DOI: 10.1016/S0193-953X(05)70061-7. ISSN 0193953X. Dostupné z: http://drreidmelo.com/wp-content/uploads/2015/12/1999_Stalking_anOldB.pdf

- MILLER, L. Stalking: Patterns, motives, and intervention strategies. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2012, **17**(6), 495-506 [cit. 2019-08-25]. DOI: 10.1016/j.avb.2012.07.001. ISSN 1359-1789. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Aggression-and-Violent-Behavior-Stalking-%3A-Patterns-Miller/c4013c0af54cc7567b80fb680b4744ce4f58fef3>
- MILLER, N. Stalking Laws and Implementation Practices: A National Review for Policymakers and Practitioners [online]. Alexandria, Vi: Institute for Law and Justice, 2001 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/197066.pdf>
- MULLEN, P. E., PATHE, M. Study of Stalkers. *American Journal of Psychiatry* [online]. 1999, **156**(8), 1244-12449 [cit. 2019-08-25]. DOI: 10.1176/ajp.156.8.1244. Dostupné z: <https://ajp.psychiatryonline.org/doi/full/10.1176/ajp.156.8.1244>
- PAPEŽOVÁ, Z. Prevence – Stalking. In: *Policie.cz* [online]. © 2019 [cit. 2019-08-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>
- POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistiky. *Policie.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/policie-cr-web-informacni-servis-statistiky-statisticke-prehledy.aspx>
- ROSENFELD, B. Violence Risk Factors in Stalking and Obsessional Harassment. *Criminal Justice and Behavior* [online]. 2016, **31**(1), 9-36 [cit. 2019-08-25]. DOI: 10.1177/0093854803259241. ISSN 0093-8548. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/913b/097184967b489bc59a6a12c92d799f5d01d6.pdf>
- SHERIDAN, L. P., BLAAUW, E., DAVIES, G. M. Stalking: Knows and Unknowes. *Trauma, Violence, & Abuse* [online]. 2016, **4**(2), 148-162 [cit. 2020-03-15]. DOI: 10.1177/1524838002250766. ISSN 1524-8380. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/d5a1/8d9870694e857cf75cec505bf695aad95c42.pdf>
- SPITZBERG, B. The Tactical Topography of Stalking Victimization and Management. *Trauma, Violence & Abuse* [online]. 2002, **3**(4), 261-288 [cit. 2020-03-17]. DOI: 10.1177/152483802237330. ISSN 1524-8380. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/253018184_The_Tactical_Topography_of_Stalking_Victimization_and_Management

- TJADEN, P., THOENNES, N. Stalking in America: Findings From the National Violence Against Women Survey. In: Research in Brief [online]. 1998 [cit. 2019-10-08]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles/169592.pdf>
- VOSKA, V. Nová dohoda s Bílým kruhem bezpečí. In: Policie.cz [online]. 10. 6. 2013 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nova-dohoda-s-bilym-kruhem-bezpeci.aspx>

Právní předpisy

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů a změně některých zákonů.

Zákona č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních.

8 Přílohy

Příloha A Anketní otázky: Povědomí veřejnosti o stalkingu

Dovoluji si Vás požádat o vyplnění následující ankety, jejíž výsledky budou použity pro potřeby bakalářské práce na téma Stalking, napsané v rámci studia na České zemědělské univerzitě v Praze.

1. Označte všechny možnosti, které považujete za stalking.

- Obdržení více než 10 e-mailů za den od jedné osoby.
- Časté zasílání dárků s postupnou změnou z vhodného k nevhodnému obsahu.
- Neúmyslné poškození majetku, např. odřené auto.
- Likvidace domácího mazlíčka.
- Nadměrný online kontakt např. přes sociální sítě.
- Opakované zjevování se jedné osoby před školou, prací, domem.
- Jednorázový náhodný telefonát uprostřed noci.
- Pozorování a oslovení náhodnými lidmi v metru (jiném dopravním prostředku).
- Výhružné telefonáty.

2. Víte o tom, zda je stalking upraven zákonem?

- Ano
- Ne

3. Nebezpečné pronásledování může být potrestáno odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti. Myslíte si, že je tento trest dostatečný?

- Ne, přijde mi to moc
- Ne, přijde mi to málo
- Ano, přijde mi to adekvátní

4. Byl/a jste někdy v minulosti stalkingem ohrožen/a?

Zvolte jednu odpověď

- Ano, mám osobní zkušenost
- Ne, ale blízká osoba se se stalkingem setkala
- Ne, nemám osobní zkušenost ani neznám nikoho takového

5. S jakou formou stalkingu jste se setkal/a (nebo Vaše blízká osoba)?

Zvolte jednu odpověď

- Fyzická (osobní kontakt)
- Kybernetická (přes telefon a internet)
- Obě předešlé formy

6. Kdybyste se stal/a obětí stalkingu, jak byste se zachoval/a?

Zvolte jednu odpověď

- Kontaktoval/a bych Policii ČR.
- Svěřil/a bych se rodině či kamarádům.
- Přestěhoval/a bych se.
- Setkal/a bych se se stalkerem a řekl/a mu (jí): „Ať s tím přestane“.
- Nic bych nedělal/a.
- Kontaktoval/a bych organizace, které se těmito případy zabývají (Bílý kruh bezpečí, Linka bezpečí).
- Navštívil/a bych psychologa.
- Nejprve bych se situaci pokusil/a řešit sám/a, s rostoucí mírou stalkingu bych požádal/a o pomoc.
- Do takové situace se nikdy nemohu dostat.

7. Na koho byste se v první řadě obrátil/a?

Zvolte jednu odpověď

- Kontaktoval/a bych Policii ČR.
- Svěřil/a bych se rodině či kamarádům.
- Kontaktoval/a bych organizace, které se těmito případy zabývají (Bílý kruh bezpečí, Linka bezpečí).

8. Kdo je podle Vás stalker (pronásledovatel) nejčastěji?

Zvolte jednu odpověď

- Odmítnutý nápadník.
- Poblázněný obdivovatel.
- Bývalý přítel / Bývalá přítelkyně.
- Cizí osoba (oběť pachatele nezná).
- Spolupracovník/ Spolupracovnice.
- Psychicky narušený člověk.

9. Na jakou oblast života oběti stalkingu má podle Vás pronásledování největší dopad?

Zvolte jednu odpověď

- Finanční následky (vysoké náklady spojené se stěhováním, lékařským poradenstvím či náhrada poškozených věcí).
- Pracovní následky (změna povolání, pomluvy na pracovišti či zhoršení výkonu).
- Sociální kontakt (izolace, strach z cizích lidí, ztráta důvěry, přerušování vztahů).
- Psychické následky (posttraumatická stresová porucha, nejistota, strach).

10. Jaké je Vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

11. Kolik je Vám let?

Zvolte jednu odpověď

- Pod 18 let
- 18–29 let
- 30–41 let
- 42 a výše

12. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zvolte jednu odpověď

- Základní vzdělání
- Střední učiliště
- Středoškolské vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání

13. Chtěli byste ještě něco doplnit, nějakou Vaši zkušenost nebo svůj názor na stalking?

Doplňující otázka